

21

NTR • ZATERDAGMATINEE
HET CONCERTGEBOUW AMSTERDAM

ntr:

22

Uw donaties

Gedurende de eerste lockdown vanwege het dreigende coronavirus, nu ruim een jaar geleden, hebben we tien Matineeconcerten moeten afgelasten. Een overweldigend aantal van onze vaste bezoekers heeft toen het aankoopbedrag van de kaarten voor deze concerten omgezet in een donatie aan de serie.

Deze donaties zijn volledig en uitsluitend ten goede gekomen aan de NTR ZaterdagMatinee. Wij zijn heel blij dat wij de musici wier concerten zijn afgezegd hiervoor (ten dele) hebben kunnen compenseren. Daarnaast hebben we een bedrag gereserveerd voor een aantal grote compositieopdrachten aan Nederlandse componisten.

Namens het team van de NTR ZaterdagMatinee en alle musici en componisten: heel hartelijk bedankt voor uw genereuze bijdrage!

Kees Vlaardingerbroek
Artistiek leider

VERKOOP ABONNEMENTEN

Passe-partouts: Online en telefonisch vanaf 11-5-2021

Series: Online en telefonisch vanaf 18-5-2021

- www.concertgebouw.nl/series
- Concertgebouwlijn 020 6718345, 10.00 - 17.00 u

VERKOOP LOSSE KAARTEN

Online en telefonisch vanaf 1-6-2021

- www.concertgebouw.nl/matinee
- Concertgebouwlijn 020 6718345, 10.00 - 17.00 u

De actuele openingstijden van de kassa vindt u op concertgebouw.nl/meer-weten/kaartverkoop

INFORMATIE OVER DE PROGRAMMERING & REACTIES

ONLINE zaterdagmatinee.nl
nporadio4.nl/ntrzaterdagmatinee

 [ntrzaterdagmatinee](https://www.facebook.com/ntrzaterdagmatinee)

 [@zaterdagmatinee](https://twitter.com/zaterdagmatinee)

 [@zaterdagmatinee](https://www.instagram.com/zaterdagmatinee)

PER EMAIL info@zaterdagmatinee.nl

POSTADRES NTR ZaterdagMatinee
Postbus 125
1200 AC Hilversum

TELEFOON 035 67141766

Inhoud

- 2** De onverwoestbare magie van de NTR ZaterdagMatinee
KEES VLAARDINGERBROEK
- 4** NTR ZaterdagMatinee op Radio 4 en internet
- 5** Ongezien, maar niet ongehoord!
SIMONE MEIJER - ROLAND KIEFT
- 6** Hans Abrahamsen BAS VAN PUTTEN
- 10** The hidden soul of harmony WILLEM BRULS
- 13** Première-partituren JOEP CHRISTENHUSZ
- 17** Nieuwe muziek in oude vaten SOFIE TAES

De series

- 19** Opera 6 concerten
- 29** RFO & Friends I 6 concerten
- 37** RFO & Friends II 6 concerten
- 45** GOK & Friends 4 concerten
- 51** Oude Muziek 5 concerten
- 59** Hedendaags 4 concerten

- 64** Een cultureel baken in onzekere tijden
PAUL JANSSEN

- 68** Ons Radio Filharmonisch Orkest en Groot Omroepkoor PAUL JANSSEN

- 71** Informatie en bestellen

- 74** Chronologisch overzicht

- 78** Beeldverantwoording en colofon

- 79** Bestelformulier

De onverwoestbare magie van de NTR ZaterdagMatinee

Terwijl ik deze woorden schrijf (begin april 2021) zit Nederland nog steeds in een gedeeltelijke lock-down. Het afgelopen jaar is voor veel mensen uitzonderlijk zwaar geweest. Dat geldt evenzeer voor ons publiek, als voor de musici die vaak hun vak niet of nauwelijks meer hebben kunnen uitoefenen. Toch is er ook het afgelopen jaar heel veel uitzonderlijks tot stand gebracht. De NTR ZaterdagMatinee heeft de activiteiten van maart tot juni 2020 op bevel van de overheid moeten staken, maar is vanaf september 2020 weer *in full swing* verdergegaan. Met geweldige resultaten. Ik herinner hier slechts aan de wereldpremière van *One Hundred Years* van Yannis Kyriakides, in combinatie met Stravinsky's *Agon*, beide meesterlijk gedirigeerd door Karina Canellakis (19-9-2020); de concertante uitvoering van *Fidelio* op 12 december 2020, de dag van de zestigste verjaardag van Jaap van Zweden, door 260.000 tv-kijkers gevolgd; de wereldpremière van het *Christmas Oratorio* van James MacMillan (16-1-2020); *Jenůfa* met de jonge stersopraan Lise Davidsen (30-1-2021) en aan de betoverende *Johannespassie* van Arvo Pärt (27-3-2021).

Drie factoren zijn van doorslaggevende betekenis geweest voor deze onverminderde bloei van de NTR ZaterdagMatinee. Allereerst de niet aflatende steun van NPO Radio 4 en van zijn zendermanager Simone Meijer, die nooit moe werd te benadrukken dat de Publieke Omroep en goede muziek in een crisistijd belangrijker zijn dan ooit. Vervolgens de toewijding en moed van de instrumentalisten van het Radio Filharmonisch Orkest en de vocalisten van het Groot Omroepkoor, die onder soms buitengewoon moeilijke omstandigheden de hoogste artistieke idealen bleven nastreven en verwezenlijken. En tenslotte het enthousiasme en de trouw van u, ons Matinee publiek: of er nu wel of niet een handjevol bezoekers mocht worden toegelaten in de zaal – consistent kan het beleid van de overheid op dit punt moeilijk worden genoemd –, u volgde ons massaler dan ooit via de mediakanalen van de Publieke Omroep, NPO Radio 4 voorop. Hoe vaak zag ik dat de ogen van musici nieuwe glans kregen, wanneer ik hen eraan herinnerde, dat de zaal weliswaar leeg was, maar dat vele tienduizenden radioluisteraars en webcastkijkers via Radio 4 live met hen waren verbonden!

Terwijl musici met inachtneming van alle maatregelen een nieuwe wijze van samenspelen en -zingen ontwikkelden, nam het aantal luisteraars op NPO Radio 4 wekelijks toe. Velen gingen ook anders luisteren: dieper, geconcentreerder, minder afgeleid door de hectiek die ons leven vóór maart 2020 kenmerkte. De indrukwekkende woorden van Matthijs Vermeulen over "de ene grondtoon", die "onverbiddelijke, machtige, magische toon, de enige, die voor een componist het nastreven waard is", kregen opnieuw betekenis.

Het is mijn hoop en verwachting, dat de ervaringen van deze nieuwe uitvoeringspraktijk en luisterhouding ons te kostbaar zijn geworden om ze na de coronacrisis weer los te laten. Onbevange luisteren, totale openheid en

concentratie, het zijn precies de eigenschappen die ons in staat stellen de pure magie en eigenzinnige schoonheid van het oeuvre van de Deense componist Hans Abrahamsen te ontdekken. In het Matineeseizoen 2021-2022 zijn vier concerten aan de muziek van Abrahamsen gewijd, met als apotheose de Nederlandse première van zijn sprookjesopera *The Snow Queen*, gedirigeerd door niemand minder dan Kent Nagano. Deze Amerikaanse dirigent was eind jaren tachtig een graag geziene gast in de Matinee, maar raakte daarna uit beeld. In het nieuwe seizoen tekent hij ook voor de uitvoering van *Das Rheingold*, met een orkest dat op instrumenten uit Wagners tijd speelt. Een unieke kans Wagners muziek te horen zoals hij haar zichzelf had voorgesteld.

Zoals u van ons gewend bent, is ook het nieuwe seizoen weer vol nieuwe of recente noten, vaak in opdracht van de Matinee en met steun van de onvolprezen Stichting Vrienden van de Matinee gecomponeerd. Karina Canellakis, chef-dirigent van het Radio Filharmonisch Orkest, dirigeert onder andere Abrahamsens 'wereldhit' *Let me tell you* – met Barbara Hannigan als solist – en het verzengende *Violconcert* van het jonge Spaanse megatalent Francisco Coll. Haar collega van het Groot Omroepkoor, Benjamin Goodson, dirigeert werken van Pärt en Schnittke. Speciale melding wil ik hier maken van de wereldpremière van *Traveler's Prayer* van Steve Reich op 16 oktober 2021, nog geen twee weken na de 85ste geboortedag van de Amerikaanse grootmeester. De Nederlandse eer wordt verdedigd door Tim Kliphuis, Richard Rijnvos, Peter-Jan Wagemans en door Janco Verduin, die ter gelegenheid van de honderdste geboortedag van Yannis Xenakis een nieuw orkestwerk schrijft. De Griekse componist zelf is vertegenwoordigd met zijn *Kraanerg*, een iconische balletpartituur die de geest van de rebelse jaren zestig in de kern raakt. Voor de uitvoering tekent het vermaarde ensemble Klangforum Wien, dat nog niet eerder in de Matinee te horen was.

Wie Matinee zegt, zegt opera. De lijst is in dit seizoen weer lang en reikt van de Nederlandse première van Telemann (*Orpheus*), via Giacomelli (*La Merope*), Rossini (*L'italiana in Algeri*), Giordano (*Fedora*) en Janáček (*Kát'a Kabanová*) tot Ligeti (*Le Grand Macabre*) en Abrahamsen (*The Snow Queen*). Wat een vooruitzicht Vasilisa Berzhanskaya, Lianna Haroutounian, Julia Lezhneva, Rachel Redmond, Albina Shagimuratova, Franco Vassallo, Derek Welton en vele andere sterzangers en -zangeressen opnieuw in de Matinee te kunnen verwelkomen, en vocalisten als Xabier Anduaga, Amanda Majeski en André Schuen voor het eerst in de Matinee te presenteren. Onze casting consultant Christian Carlstadt weet telkens weer de allerbeste vocalisten naar Amsterdam te halen!

'Terug naar normaal', dat is in de NTR ZaterdagMatinee onmogelijk, omdat er weinig normaals aan deze al meer 60 jaar florerende concertserie is: de Matinee biedt immers uitgelezen repertoire in de beste uitvoering voor een uitzonderlijk publiek. De grootste wens van het Matineeteam voor 2021-2022: ons publiek nu ook weer als vanouds in de schitterende ambiance van de Grote Zaal van Het Concertgebouw te mogen ontvangen!

Kees Vlaardingerbroek
Artistiek leider

NTR ZaterdagMatinee op Radio 4 en internet

Uitzending op NPO Radio 4

De NTR ZaterdagMatinee is een concertserie van de Nederlandse Publieke Omroep. Ieder concert wordt rechtstreeks uitgezonden op NPO Radio 4 en www.nporadio4.nl. Vanuit de loge, rechts achter het podium, is Hans Haffmans de vaste presentator van de uitzendingen. Vooraf, in de pauze en na afloop van het concert biedt het radioprogramma achtergrondinformatie, interviews met solisten, dirigenten en/of kenners van het repertoire. Zit u zelf in de zaal? Dan kunt u elke uitzending terugluisteren via www.zaterdagmatinee.nl.

Programmaboekjes en terugluisteren

Bij ieder concert biedt een programma-boekje veel informatie over de muziek en de uitvoerenden. Wie zich vooraf op het programma wil voorbereiden kan enkele dagen vóór het concert het boekje alvast inzien op www.zaterdagmatinee.nl. Enkele dagen na het concert kunt u elke ZaterdagMatinee-uitvoering gedurende drie maanden terugluisteren via www.nporadio4.nl/concerten. Op de zaterdagmiddagen zonder live concert maakt de NTR een keuze uit opvallende ZaterdagMatinee-concerten uit het verleden. De complete uitzendingen (dus inclusief gesprekken) vindt u via 'uitzending gemist' terug op www.zaterdagmatinee.nl. Enkele concerten per jaar worden uitgezonden via het digitale tv-kanaal NPO 2 Extra (zie www.npo2extra.nl).

Groot bereik

Door samenwerking met de European Broadcasting Union is een aanzienlijk deel van de concerten, al dan niet rechtstreeks, te beluisteren in veel landen in de Europese Unie en daarbuiten. Wist u dat via Radio 4 en de zenders buiten Nederland ieder Matineeconcert tienduizenden luisteraars bereikt?

Extra: interviews en boventiteling

Voor u, ons publiek in de zaal, organiseert de omroep NTR met grote regelmaat iets extra's. Zo kunt u bij wereldpremières ongeveer drie kwartier vóór aanvang van het concert vaak een gesprek met de componist bijwonen in de Spiegelzaal van het Concertgebouw; dit interview wordt niet via de radio uitgezonden. Een aankondiging vindt u in deze abonnementen-brochure, in de programmaboekjes en op de site van het Concertgebouw. Opera's en andere grote vocale producties worden in de zaal boventiteld.

Laatste nieuws

Via Facebook, Twitter en Instagram houdt de NTR ZaterdagMatinee u op de hoogte van het laatste nieuws rond de concerten en uitzendingen. Volg ons, blijf op de hoogte, en praat mee met andere liefhebbers!

[facebook.com/ntrzaterdagmatinee](https://www.facebook.com/ntrzaterdagmatinee)

[@zaterdagmatinee](https://twitter.com/zaterdagmatinee)

[@ntrzaterdagmatinee](https://www.instagram.com/ntrzaterdagmatinee)

Ongezien, maar niet ongehoord!

In september begint het 61ste Matineeseizoen! Zestig jaar geleden ging de Matinee op de Vrije Zaterdag van start. Een reeks concerten op de zaterdagmiddag, bedoeld om de pasverworven vrije dag 'onalledaags' in te vullen: met de mooiste klassieke muziek voor iedere geïnteresseerde, ongeacht je voorkennis of afkomst. De omroepensembles verlieten toen definitief de oude radiostudio's en presenteerden zich vanaf dat moment standaard *live* op de planken van het Amsterdamse Concertgebouw.

Wat begon als een mooi initiatief van de toen sociaal-democratische omroep VARA, groeide uit tot een van de meest toonaangevende concertseries in de wereld. Van meet af aan werd er met visie gekozen: repertoire dat elders te weinig aan bod kwam – minder bekende opera's, Nederlandse en nieuwe muziek – kreeg hier ook een podium. De gedachte erachter leek eenvoudig: laten we samen geweldige muziek ontdekken die, hoewel die uitdrukking misschien toen nog niet gebruikt werd, verre van 'mainstream' is.

Het idee werkte. Onvoorstelbaar goed gevulde zalen, zelfs bij onbekende titels en wereldpremières. Decennialang, totdat in maart 2020 COVID-19 ook in ons land toesloeg. Opeens bleef die prachtige zaal leeg, of kon er in enkele gevallen hooguit een klein publiek bij aanwezig zijn. Desondanks kon iedereen wel blijven genieten van het podium dat er altijd is, er altijd zal zijn: de radio. De zangers en instrumentalisten van het Groot Omroepkoor en het Radio Filharmonisch Orkest, de programmamakers, producenten en programmeur... iedereen moest de bakens verzetten om al die concerten aan te passen, opnieuw te organiseren, vaak ook van livestreams te voorzien. Het vroeg veel creativiteit en inspanning. Bovendien is musiceren op anderhalve meter afstand wezenlijk anders dan in traditionele opstelling optreden, en topmusici vervangen door andere topmusici is, binnen alle beperkingen, geen vanzelfsprekendheid.

Dat u, ons publiek, de NTR ZaterdagMatinee een warm hart toedraagt en waardeert, werd ons in het voorbije seizoen duidelijk uit de ongekend vele steunbetuigingen. En uit de luistercijfers. Nog nooit bereikten de ZaterdagMatinee-concerten zo veel mensen via NPO Radio 4. Wekelijks vele en vele Concertgebouwen vol! Die prachtige getallen willen we op z'n minst behouden. Maar, o, wat hopen we dat in dit 61ste seizoen ook de zaal weer vol zal zitten. Want voor iedereen – musici, solisten, dirigenten en alle mensen daaromheen – geldt: wat hebben we u ontzettend gemist!

Simone Meijer

Roland Kieft

Simone Meijer
zendermanager NPO Radio 4

Roland Kieft
directeur Stichting Omroep Muziek

Hans Abrahamsen

Ralph Vaughan Williams schreef een *Sinfonia antarctica*, Tsjaikovski's *Eerste symfonie* heet 'Winterdromen'. De Zweeds-Nederlandse componist Klas Torstensson stak zijn affiniteit met noordelijke koelte niet onder stoelen of banken in werken als *Barstend ijs* of zijn opera *De expeditie*, over de fataal verlopen Poolexpeditie onder de Zweedse maniak Andrée. Maar er is geen componist die zijn obsessie met de bevroren werelden van sneeuw en ijs hardnekkiger heeft nagejaagd dan de Deense componist Hans Abrahamsen (1952). Er loopt een rechte lijn van *Winternacht* voor ensemble (1978) via *Schnee* voor 9 spelers (2008) en de letterlijk ijsingwekkende liederencyclus *Let me tell you* (2013) naar zijn eerste opera *The Snow Queen* (2019), gebaseerd op het wrede wintersprookje van zijn landgenoot Hans Christian Andersen.

"Kou, winter, sneeuw zijn metafoor voor zoveel dingen tegelijk", zegt Abrahamsen. Licht, donker, pijn, eenzaamheid, geluk, de complexe structuur van sneeuwvlokken, bevroren beweging, stilte, ruimte én verwachting, want de winter is ook het voorportaal van de lente. Het wonder is dat die thematiek hem brengt tot een muziek van vaak hartverscheurende intensiteit. Weinig hedendaagse werken hebben zo'n bedwelmend effect als de voor sopraan Barbara Hannigan geschreven liederencyclus *Let me tell you*. De combinatie van complexiteit en toegankelijkheid of – zoals Hannigan het uitdrukt – van kwetsbaarheid en kracht levert een unieke muzikale ervaring van zeldzame emotionele directheid op. De magische spectrale harmonieën, die in het vijfde en zevende deel als lichtgevende watervallen uit de hoogte neerdalen, worden bij al hun complexiteit elementaire ervaringen, openbaringen haast – terwijl ze exact zijn wat de tekst beschrijft: "You have made me like glass – like glass in an ecstasy from your light / like glass in which light rained." De verschijning van laag hout en koper in het tere, hoogfrequente

weefsel van het eerste lied komt, en niet eens luidruchtig, als een aardschok. Luister nog eens, en je hoort de dalende melodische beweging van de lyrisch striemende piccolo's in de openingsmaten zich in opwaartse vorm herhalen. Daar manifesteert zich de constructivist die zichzelf heeft betiteld als architect van de tijd. Maar wat via het oor de ziel bereikt, is een spontane, in het geheel van de muziekgeschiedenis gedrenkte stroom van geheimzinnige oermuziek.

De liedteksten zijn fragmenten uit de gelijknamige novelle van de Britse muziekpublicist, schrijver en librettist Paul Griffiths, die volledig is opgetrokken uit de 481 woorden die Shakespeare zijn Ophelia in *Hamlet* in de mond legt. Bij Griffiths zijn ze het vocabulaire voor haar levensverhaal. Zijn boek wordt haar autobiografie, bijna het verhaal achter Hamlet, maar via een omweg ook die van de componist. De tekst laat zich lezen als de

geloofsbelijdenis van een musicus die kracht put uit zijn kwetsbaarheid, zijn durf om alles op het spel te zetten. In de fragmenten die Abrahamsen in conclaaf met Griffiths en Hannigan selecteerde, komen al zijn compositorische obsessies samen. De voorliefde voor hoge, indringende, in de media vaak als 'glaciaal' beschreven klanken. Of het idee van een aan de tijd ontheven muziek ("What if music is not time?"), die hij soms stilzet als bevroren materie. Bij Abrahamsen kom je tempo-aanduidingen tegen als 'adagissimo', 'morendo al niente', 'sehr langsam, ohne Zeit' of 'im Tempo des Tai-Chi'. En natuurlijk is er de kou. "Snow falls", zingt Ophelia in het laatste lied, haar afscheid van het leven. "So I will go on in the snow / I will have my hope with me." In de partituur klinken de schuifelende stappen van voeten in de sneeuw, meesterlijk geïmiteerd met draaiende bewegingen van een vel papier over een ruw oppervlak. Die techniek hanteerde Abrahamsen voor het eerst in *Schnee*. *Let me tell you*, zegt Abrahamsen, is een kind van *Schnee*, zoals zo vaak bij hem nieuw werk wortelt in een vorig. Zijn muziek is een evolutionair proces waarin bestaande ideeën in een blijvende worsteling met vorm en inhoud langzaam tot volle wasdom rijpen. Ook dat herkent hij in Griffiths' Ophelia. In haar gevecht met een beperkte woordenschat, dat woekeren met middelen, spiegelt zich de musicus die zich naar eigen zeggen beter en makkelijker in muziek uitdrukt dan in woorden, die altijd zoekt naar het geluid voor zijn verhaal. Die als kind zelf 'kleine melodietjes' op de piano speelde 'zoals anderen vertellen over hun leven', tot hij ontdekte dat hij door een neurologische aandoening maar twee van zijn vijf rechtevingers kon gebruiken, en toen maar hoorn ging spelen.

Bijna grijpbare klank

Voor de intensiteit van zijn muziek is geleden. De componist van de bevroren tijd weet wat het is om te bevriezen. Van 1990 tot 1998 componeert Abrahamsen op één stuk na geen noot, een ongehoorde cesuur in het leven van een componist die al lang voor *Let me tell you* een internationale reputatie heeft opgebouwd. Het breekpunt wordt niet helemaal een keerpunt. Zijn oeuvre is veel consistenter dan de soms gesuggereerde kloof tussen de muziek van voor en na zijn generale

pauze doet vermoeden. In de jaren zeventig, als Abrahamsen wordt geassocieerd met de 'nieuwe eenvoud' die na de hypercomplexe seriële muziek van de jaren vijftig en zestig de weg terug naar de luisteraar tracht te vinden, zijn alle kenmerken van zijn taal al voorhanden. In het vroege orkestwerk *Stratifications* (1975) is hij direct te herkennen aan de hoge, soms pijnigend felle kleuren, die bij hem ook in de kamermuziek tot en met het *Vierde strijkkwartet* (2012, het tweede deel heet niet voor niets 'Dance of light') zullen blijven opduiken. Ook in dat vroege stuk treden visionaire beelden in de plaats van woorden. "Ik herinner me," zegt Abrahamsen, "dat ik me bij het slot van *Stratifications* een muziek voorstelde die zou opstijgen en zou verdwijnen in een krachtig licht." Die droom bleef. "In *Let me tell you* zijn er klanken op de grens van wat je nog kunt horen, een muziek die de aarde verlaat en als een vliegtuig opstijgt. Dat heb ik altijd met klank. Die kan zoals in *Let me tell you* als licht, of glas of water zijn, die voel je bijna. En hij komt altijd niet via de geest maar door het lichaam." Het is een fysieke sensatie. Zijn *Winternacht* (1978), dat Abrahamsen tien jaar later voor een groter ensemble arrangeerde, is een meesterwerk met de voor hem typerende combinatie van modernistische orde, dromerigheid en dansante, kinderlijke onbevangenheid, soms speels streng; het derde deel is opgedragen aan Stravinsky. De ostinatobewegingen, de onverwachte tonale doorkijkjes, de typerende valbewegingen vanuit de hoogte in fluit en klarinet, de conceptuele verwijzingen naar de romantiek – alle hoekstenen van zijn taal zijn present. De finale, 'im Frühling', is een uitbundige Mahlerparodie met een volks klarinettema, mahleriaans vernietigd door een vuile mars.

"Ik ben kind van het postmodernistische tijdperk"

In de jaren tachtig breekt Abrahamsen ook internationaal door dankzij zijn bewonderaar Hans Werner Henze, die in 1982 met de Berliner Philharmoniker het aan hem opgedragen orkestwerk *Nacht und Trompeten* ten doop houdt. Maar hij blijft, misschien

door de breedte van zijn spectrum, die moeilijk peilbare outsider buiten de mainstream. En dan loopt hij vast; misschien niet eens zozeer in zijn beperkingen als in zijn slopende gevoeligheid voor alle muziek. "Als ik naar Pärt luisterde, kon ik erg houden van *Tabula rasa*; anderzijds bewonder ik Ligeti zeer." Maar partij kiezen voor de een of de ander kan hij niet, hoewel hij nog bij Ligeti in Hamburg zal studeren. "Ik moet alles hebben; het extreem langzame en het heel snelle, het subjectieve en het objectieve. Ik ben een kind van het postmodernistische tijdperk." Zijn muziek beschrijft die polariteit soms heel letterlijk. In *Nacht und Trompeten* hoor je Abrahamsen pendelen tussen de werelden van Mahler en Stravinsky, tussen romantiek en classicisme, tussen wat hij noemt de 'subjectieve rubato-tijd van de een en de objectieve tijd van de ander'. En soms, voelt hij, moet in muziek de tijd helemaal wegvallen. "Dat is ons leven. We ervaren in de tijd. Maar het mysterie is dat wij de tijd overstijgen." Is het vreemd dat hij in de veelheid van de voor zijn rijke geest toegankelijke muzikale wegen zijn weg niet meer kan vinden? Wel blijft hij actief als arrangeur van werk van anderen, van Schumann en Carl Nielsen tot Ravel en Schönberg. Via acht Bach-canons BWV 1072-1078 (1994) keert hij met enige vertraging naar het componeren terug. Het canonmateriaal, ad libitum te herhalen als een soort minimal music, wordt de opmaat naar het hyperconstructieve *Schnee*, tien canons voor negen instrumenten.

Hij hervindt zichzelf in hun manische orde, maar ook in het loslaten. Hij laat het komen zoals het wil, hetzij via de strenge structuren van *Schnee*, hetzij in de vorm van een muziek die in de partituur werkendeweg zijn draai vindt, waarin de fantasie haar onvoorspelbare beloop mag nemen en alles de adem krijgt die het nodig heeft. Zelfs de tussentijdse aanpassingen van de microtonale stemmingen in *Schnee*, elke keer 1/6 toon lager, krijgen in drie korte intermezzi hun eigen muzikale speelruimte toebedeeld. Het *Pianoconcert* (2000) gedraagt zich heel even als een briljant postmodern pianoconcert, allegro volante e nervoso, om dan haast pesterig te verdwijnen in een verstild, zen-achtig lentissimo, in het tweede deel bekrachtigd met het bijschrift 'frozen time'. In het eerste deel van de *Vier orkeststukken* (2003) wellen uit de donker broeierige onderbuik van het orkest de machtigste akkoorden op, die als noorderlicht afsteken bij de nachtelijke hemel. Het openingsdeel van het *Hoorconcert* lijkt op een vergelijkbare manier het ontstaan van het stuk zelf te beschrijven. Op elk handvol noten volgt een stilte, alsof de muziek eerst de kracht moet verzamelen voor

de volgende stap. In het *Vierde strijkkwartet* vindt Abrahamsen de weg terug naar de soms kinderlijke onbevangenheid van *Winternacht*; 'babbelen als een kind', schrijft hij boven het derde deel. En in zijn superieure beheersing van dat complete scala aan uitdrukkingvormen ontvouwt zich stap voor stap, facet na facet het mysterieuze panorama waarvan *Let me tell you* op de grens van het zegbare het wereldwijd bewonderde symbool wordt. "I know I can do this", zingt Hannigan. "I have the powers / I take them here / I have the right. My words may be poor / but they will have to do."

BAS VAN PUTTEN

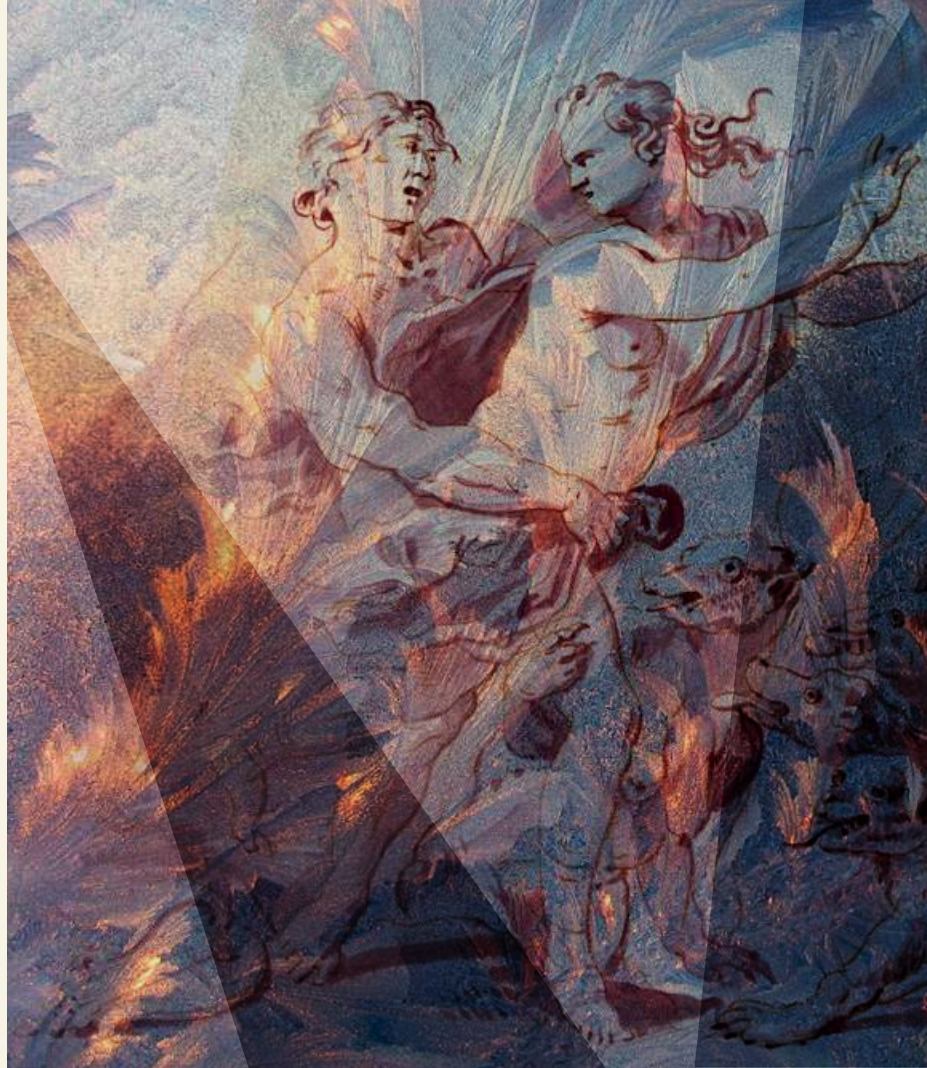
ABRAHAMSEN IN DE MATINEE

29 JAN GOK & FRIENDS 2 | Hoorconcert (NP) | p 47

12 FEB RFO & FRIENDS II 4 | Let me tell you | p 42

14 MEI HEDENDAAGS 4 | Winternacht / Wald / Schnee | p 63

4 JUN OPERA 6 | The Snow Queen (NP) | p 27

'The hidden soul of harmony...'

Negen opera's en twee oratoria komen dit seizoen op het podium. Tragedies, komedies en ideeëndrama's.

Tragedie of komedie? Dat is vaak de vraag bij de aard van een opera. Een tragedie is **Umberto Giordano's** *Fedora* uit 1898, het verhaal van een onfortuinlijke Russische prinses die verliefd wordt op de moordenaar van haar aanstaande echtgenoot en die als gevolg van de daaropvolgende emotionele complicaties zichzelf tenslotte van het leven berooft. De stijl die Giordano hiervoor gebruikt is laatromantisch. De lyrische emoties lopen hoog op, vooral aan het slot van de tweede akte, wanneer Ipanov bekent dat hij heeft moeten moorden uit zelfverdediging en om zijn eer te redden. Dit is het emotioneel-muzikale fundament voor het dramatische zelfgekozen levenseinde van Fedora aan het slot van de derde akte.

De eeuw was eigenlijk vrij zonnig begonnen. Hoewel **Gioachino Rossini** met zowel komedie als tragedie furore maakte, zijn het zijn komedies die de operawereld echt veroverden. Voor zijn in 1813 in Venetië in première gegane *L'italiana in Algeri* schreef hij ook zijn zonnigste muziek, hartveroverend humoristisch. Rossini stond met deze opera buffa aan het einde van een twee eeuwen oude Italiaanse traditie van komische opera. Een van de allereerste en een van de meest succesvolle muzikale komedies was *La finta pazza* van Francesco Saccati, eveneens uit Venetië. Nadat het werk over Achilles en Deidamia, die haar gekte veinst om haar geliefde held te kunnen behouden, in première was gegaan in 1641, maakte het een lange zegetocht. Hoewel de vroege Venetianen komedie en tragedie nog combineerden in één titel, legde *La finta pazza* de grondslag voor de iets latere opera buffa.

Tragisch is juist de opera *Merope* die **Geminiano Giacomelli** in 1734 schreef – de opera kon vorig seizoen wegens de coronabeperkingen niet worden uitgevoerd, maar wordt nu alsnog gespeeld. Het is een klassiek opera-seriaverhaal: machtswellusteling Polifonte vermoordt de echtgenoot en de twee kinderen van koningin Merope van Messinië in het oude Griekenland. Eén zoon kan echter ontvluchten. Als deze later als rechtmatige troonopvolger Epitide – een rol die de stercastraat Farinelli zong – naar huis terugkeert, erkent de moeder hem niet en wil zij hem laten doden. Uiteindelijk raakt ze overtuigd van zijn ware identiteit. Het langzame en melancholische 'Sposa, non mi conosci' (Je herkent me niet, mijn echtgenoot) was de *smashing hit* van Farinelli.

Wie uitvoeriger onderwezen wil worden in de verschillen tussen tragedie en komedie kan het beste luisteren naar het oratorium *L'Allegro, il Penseroso ed il Moderato* van **Händel**. In dit Engelstalige wereldlijke oratorium, geschreven in zijn latere jaren in Londen, geven het vrolijke, opgewekte Allegro en het peinzende, melancholische Penseroso afwisselend hun visie op de wereld en het leven. Beide worden uiteindelijk 'geneutraliseerd' door Il Moderato, de gulden middenweg, die behalve wijs en verstandig natuurlijk ook altijd een beetje saai is, en daarmee niet echt geschikt voor de hoogoplopende passies van een opera.

Wel erkent zowel *L'Allegro* als *Il Penseroso*, om verschillende redenen, de emotionele kracht van zang en muziek. Het verdriet van Orpheus zette hem aan tot mooie klanken: "Or bid the soul of Orpheus sing / Such notes as, warbled to the string, / Drew iron tears down Pluto's cheeks / And made hell grant what love did seek." *L'Allegro* spreekt op zijn beurt van 'The hidden soul of harmony': "Orpheus' self may heave his head / From golden slumbers on a bed / Of heap'd Elysian flow'rs, and hear / Such strains as would have won the ear / Of Pluto, to have quite set free / His half-regain'd Eurydice."

Ideeënopera

Onder deze eenvoudige tegenstelling tussen tragedie en komedie ligt een andere verborgen, die er indirect mee te maken heeft. Namelijk de tegenstelling tussen enerzijds reflectieve en filosofische, en anderzijds dramatisch-intieme en emotionele opera. Geen enkel verhaal combineerde die emotionele én intellectuele tegenstelling zo diepgaand als dat van Orpheus en Eurydice, die ook in Händels oratorium figureerden. We kennen de neo-platonische versie van Monteverdi, de reformatische klaagzang van Gluck en de maatschappijkritische komedie van Offenbach, maar ook **Georg Philip Telemann** schreef zijn, onbekender gebleven, *Orpheus*.

Giordano

Rossini

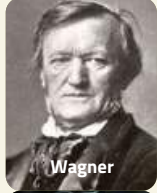
Giacomelli

Händel

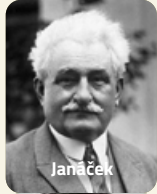
Telemann

Wagner

Ligeti

Janáček

Abrahamsen

Dit is een echte opera, en Telemann breidt het verhaal zelfs uit met een aartsjaloerse koningin Orasia, die eveneens verliefd is op Orpheus. Desondanks ademt deze compositie de sfeer van een oratorium, niet het minst door de Bach-achtige koralen, die aan diens Passionen doen denken – zij het dat Telemanns opera een exacte tijdgenoot van die werken is en vermeende invloed wederzijds moet zijn geweest. Maar het gaat hier om iets anders: de notie dat opera een reflectieve, filosofische kant kan hebben. Opera als ideeëndrama vinden we namelijk ook – en misschien vooral – in de eeuwen erna terug. Sterker nog: opera kan niet alleen filosofie verklanken, maar zelfs eschatologische filosofie: klankwerelden die de ondergang van mens en universum verbeelden! Om met het laatste te beginnen: *Das Rheingold* van **Richard Wagner**, gecomponeerd rond 1854, is het openingsdeel van de tetralogie *Der Ring des Nibelungen*, die afsluit met een donderende *Götterdämmerung*, een ondergang

van de goden na enkele natuurrampen op aarde. Het is een verhaal van goden en mensen, emoties en drama, maar ook tot muziektheater verheven filosofie van Hegel, Feuerbach en later Schopenhauer.

Een eeuw later, in 1977, voegt **György Ligeti** met *Le Grand Macabre* een eschatologische ideeënopera toe aan dit rijtje. Het is een werk dat met zijn onwil om opera te zijn eveneens elementen van een oratorium bezit. In dit absurdistische stuk verschijnt de Dood zelf op het toneel – bij Wagner zweefde hij onzichtbaar maar voelbaar vijftien uur lang rond oppergod Wotan. Keihard toont Ligeti ons de verterende krachten van Eros en Thanatos, zonder de opsmuk van een milde beschaving of een oprechte liefde.

Natuurlijk bevatten ideeënopera's ook personages, passies en dramatische ontwikkeling, terwijl gepassioneerde of intieme werken ideeën belichamen over het leven en de wereld om ons heen. Alle bevinden ze zich ergens op de glijdende schaal van tragedie en komedie, van oratorium en opera, van idee en drama. Maar sommige lijken ongecompliceerd emotioneel te zijn, zoals **Leoš Janáček's** *Kát'a Kabanová*. Deze meeslepende opera uit 1921 vertelt het verhaal van een vrouw die, gedwongen door misverstanden en onbegrip, zelfmoord pleegt, zoals Fedora dat eerder deed.

Deze intieme, persoonlijke lijn wordt voortgezet in de zeer recente opera *The Snow Queen* van de Deen **Hans Abrahamsen**, die in 2019 in première ging. Dit bekende sprookje van Hans Christian Andersen gaat over een man die huis en haard verlaat en door een andere vrouw wordt gekaapt, de ijzige sneeuwkoninkin. Zijn vrouw gaat hem zoeken om hem terug te halen. Maar het is niet enkel een simpel verhaal over ontrouw. Voor Abrahamsen verbeeldt de sneeuwkoninkin geen personage maar een diepe existentiële depressie waarin de man is geraakt. Zo wordt het ook weer een filosofische allegorie over de onverenigbaarheid van werkelijkheid en ideaal. Zou die saaie Moderato uit Händels oratorium dan toch aan het langste eind trekken: "Fast friends, though oft as foes belied; / Chaste love, by reason led secure..."?

WILLEM BRULS

OPERA IN 2021-2022

- 11 sep** OPERA 1 | GIORDANO Fedora | p 21
23 okt OUDE MUZIEK 1 | TELEMANN Orpheus | p 52
20 nov OPERA 2 | WAGNER Das Rheingold | p 22
27 nov HEDENDAAGS 2 | LIGETI Le Grand Macabre | p 61
11 dec OUDE MUZIEK 2 | HÄNDEL L'Allegro, il Penseroso ed il Moderato (oratorium) | p 53
5 feb OUDE MUZIEK 3 | GIACOMELLI Merope | p 55
19 feb OPERA 3 | ROSSINI L'italiana in Algeri | p 23
19 mrt OUDE MUZIEK 4 | GRAUN Der Tod Jesu | p 56
26 mrt OPERA 4 | JANÁČEK Kát'a Kabanová | p 25
7 mei OPERA 5 | SACRATI La finta pazza | p 26
4 jun OPERA 6 | ABRAHAMSEN The Snow Queen | p 27

Première-partituren

Premières van gloednieuwe, groot bezette werken voor koor en orkest, van eigen bodem en door internationaal vermaarde componisten. Sinds jaar en dag is het een van de pijlers van de NTR ZaterdagMatinee. Ondanks coronaperikelen blijft de concertserie van de Publieke Omroep die rol met verve vervullen in het seizoen 2021-2022. Veertien (Nederlandse) premières staan er op de rol.

Muziek als een sneeuwvlok

De ensemblestukken *Schnee* en *Winternacht*. Het verlaten sneeuwlandschap in de internationaal geprezen liedcyclus *Let me tell you* (dit seizoen in de Matinee te horen met Barbara Hannigan als solist). Wie door het oeuvre van de Deense componist Hans Abrahamsen grasduint, merkt een zekere voorliefde voor winterse taferelen. Zo gezien was Hans Christian Andersens *De Sneeuwkoningin* een kolfje naar Abrahamsens hand. In 2019 voltooide hij rond Denemarkens meest geliefde sprookje zijn eerste opera, waarin muziek klinkt die door *The New York Times* werd vergeleken met een sneeuwvlok: “zacht en eenvoudig van een afstandje, mathematisch precies en complex onder de microscoop.” Bij de ZaterdagMatinee beleeft de drieakter dit seizoen zijn Nederlandse première.

In het seizoen 2021-2022 is Hans Abrahamsen *composer in focus* bij de ZaterdagMatinee; reden om naast *The Snow Queen* ook de première van zijn langverwachte *Hoornconcert* te programmeren. Abrahamsen is van huis uit hoornist. Toch speelde het koperinstrument lange tijd geen dominante rol in zijn oeuvre, de vroege *Six Pieces* voor hoorntrio daargelaten. In 2019 kwam daar verandering in. Voor Stefan Dohr, eerste hoornist van de Berliner Philharmoniker, schreef Abrahamsen een gloednieuw soloconcert, waarin hij het instrument in zijn klassieke habitat van epische vergezichten plaatst. Strijkers tekenen een weids panorama uit. In een tinkelende harp weerspiegelt zich een sterrenhemel, waaronder de hoorn een uitgesponnen lied van grootse avonturen aanheft.

Over het leven en de dood

Op 9 maart 2019 overleed de jonge Britse bergbeklimmer Tom Ballard op de flanken van de Nanga Parbat in de Himalaya, niet ver van de K2 waar in 1995 zijn moeder in het harnas stierf. De gelauwerde Oostenrijkse componist Thomas Larcher hoorde een symfonie in Ballards tragische verhaal. Met *A Line above the Sky* voltooide hij zijn *Derde*. “Ik ben opgegroeid in de Alpen”, aldus de componist, “en de bergen zijn voor mij nog altijd een bron van inspiratie en troost. Toch heb ik nooit begrepen hoe mensen zulke grote risico’s kunnen nemen. Dit bracht me bij de vraag wat leven is; hoeveel het iemand waard is (en wat iemands leven voor een ander betekent). Deze symfonie getuigt in het eerste deel van de intensiteit van het leven. Het tweede deel is een ‘Trauermusik’.” Leven en dood spelen ook een rol in Steve Reichs *Traveler’s Prayer*. Toen het coronavirus de wereld in het voorjaar van 2020 knarsend tot stilstand bracht, was de Amerikaanse componist net begonnen aan het nieuwe stuk voor stemmen, dubbel strijkkwartet, piano en vibrafoons. Voornaamste inspiratiebron was een passage uit het Joodse gebedenboek, zo vertelde Reich het Amerikaanse radiostation NPR: “Het gaat om regels die je opzegt als je op reis gaat. Dat kan een trip van New York naar Los Angeles zijn. Maar aangezien ik 83 ben, denk ik ook steeds vaker aan die andere reis; die van dit leven naar het volgende – wat dat ook mag zijn.” Door corona kwam het werk echter in een ander daglicht te staan. Reich: “Terwijl ik componeerde, was de dood alomtegenwoordig in de dagelijkse nieuwsuitzendingen. Het stuk werd, zonder dat ik het wist, erg relevant voor die tijd.”

Concerten voor snaren

In november 2016 maakte de jonge Spaanse componist Francisco Coll kennis met violist Patricia Kopatchinskaja. Een gevalletje ‘instant friendship’, herinnert Coll zich op de website van zijn uitgever Faber Music. Niet voor niets ontpopte Kopatchinskaja zich tot een toegewijd vertolker van Colls muziek. Na zijn dubbelconcert *Les Plaisirs Illuminés* (voor Kopatchinskaja en cellist Sol Gabetta) schreef Coll haar zijn nieuwe *Vioolconcert* op het lijf. Een portret, aldus de componist, waarin hij naast Kopatchinskaja’s vurige karaktertrekken ook zijn eigen gedachtewereld heeft willen verklanken.

Ook de Zweed Anders Hillborg heeft een zwak voor de concertvorm. Zijn werkenlijst vermeldt maar liefst elf soloconcerten, reikend van zijn vroege *Tromboneconcert* tot het theatrale klarinetconcert *Peacock Tales* dat in 2018 in de Matinee klonk. Met de première van zijn nieuwe *Altviolconcert* voegt Hillborg dit seizoen een twaalfde titel toe aan zijn concerto-oeuvre.

Made in Holland

Componist Richard Rijnvos is geen man van losse liflafjes. Al jaren bouwt hij consistent aan een oeuvre met meedelige cycli en talrijke dwarsverbanden. Neem *Grand Atlas*, een orkestreeks waarin de zeven werelddelen worden verklankt. In 2015 klonk in de ZaterdagMatinee al ‘Asie’. Eerder bracht het Concertgebouworkest ‘Antarctique’ en ‘Amérique du Nord’ in première. Inmiddels is Rijnvos aanbeland bij Latijns Amerika. Over ‘Amérique du Sud’ schrijft hij: “Onderweg komen we in aanraking met vogels uit Brazilië en met de

muziektradities van de Chiriguano’s uit Bolivia en de Mapuche uit Patagonië. Maar er klinkt ook een Argentijnse tango.”

Peter-Jan Wagemans is een graag geziene gast in de Matinee. In 2017 nog ging zijn ‘imaginaire ballet’ *Pangea* in première. *NRC Handelsblad* sprak van “een exuberant vitalistische wildedans, waarin klank en kleur de hoofdrol spelen.” Ook *Carnival of Shades*, voor sopraan, koor en groot orkest, baadt in felle klankkleuren, laat Wagemans weten. Voor de teksten van het werk greep hij terug naar poëzie van de Amerikaanse schrijver Lucien Zell, die al dertig jaar in Praag woont. “Zijn poëzie heeft een directheid die vergelijkbaar is met de songteksten van Bob Dylan”, aldus Wagemans, die van de weeromstuit een flinke dosis pop- en jazz-ritmiek door zijn noten roerde.

De ZaterdagMatinee stelde Janco Verduin voor een uitdaging. Een tegenhanger van Anton Bruckners *Vierde symfonie* (na de pauze) én een link naar Iannis Xenakis, de Griekse avant-gardist die in 2022 honderd zou zijn geworden. De Haagse componist sloeg aan het puzzelen en kwam uit op de werktitel *MASS*, een verwijzing naar Bruckners vrome klankkathedralen, Xenakis’ ruige klankmassa’s en de Latijnse mis. Hoewel Verduin de vaste misgezangen als blauwdruk neemt, is zijn muzikale invulling een volslagen areligieuze. Op het moment van schrijven stoeit hij met natuurkundige grootheden, verschuiven de minimal-pulsaties en een bezetting van piano en orkest. “Een vreemd vroom kind van Adams’ *Phrygian Gates* en Xenakis’ *Keqrops*”, aldus de componist.

Kliphuis

Rehnqvist

Wantenaar

Xu

Groen engagement

In opdracht van de ZaterdagMatinee schreef de Zweedse componist Karin Rehnqvist *Silent Earth*, een stuk voor het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor op gedichten van toneelschrijver Kerstin Perski. In een interview met muziekpublicist Thea Derks, voorafgaand aan de door corona gedwarsboomde première in april 2020, vertelde Rehnqvist: "Klimaatverandering is een grote zorg in onze maatschappij, dus ik wilde dit probleem op de een of andere manier aan de kaak stellen. Daarbij heb ik de muziek vragen gesteld: wat zal er gebeuren? Ik vertrouw erop dat de muziek mij de weg wijst."

Een zeker ecologisch engagement kleurt ook het werk van Tim Kliphuis. Tijdens de eerste lockdown zette de Nederlandse violist en componist zich aan een nieuw ensemblewerk. *The Five Elements* werd naar eigen zeggen een stuk dat vragen opwerpt over het klimaatprobleem en onze omgang met de planeet. Met zijn nieuwe tripelconcert componeert Kliphuis een vervolg. Met een vermenging van klassieke en jazz-elementen moet het orkeststuk een muzikale visie uitdragen over

een duurzamere toekomst, waarin de mens zich niet meer boven natuur en dieren stelt. "Als mensheid zullen wij na de huidige crisis als een feniks uit de as moeten herrijzen en onszelf opnieuw moeten uitvinden", aldus Kliphuis, die zijn tripelconcert de werktitel *Phoenix Reborn* gaf.

Waar Kliphuis jazz en klassiek vermengt, daar verenigt de Chinese componist Xu Ke Oost en West om de natuur tot klinken te brengen. Met het werk *Roar of Nature* won Xu in 2019 de Eerste Prijs tijdens het Young Composer's Programme van het National Centre for the Performing Arts in Beijing. Kees Vlaardingerbroek, artistiek leider van de Matinee, zat in de jury en herinnert zich "een duister stuk voor groot orkest, waarin een onuitsprekelijke natuurdrijf tot uiting komt."

JOEP CHRISTENHUSZ

Premières nieuwe muziek dit seizoen

- 29 jan** GOK & FRIENDS 2 | ABRAHAMSEN Hoorconcert NP | p 47
- 4 jun** OPERA 6 | ABRAHAMSEN The Snow Queen NP | p 27
- 18 dec** RFO & FRIENDS II 3 | COLL Viololconcert NP | p 41
- 5 mrt** RFO & FRIENDS I 5 | HILLBORG Altviololconcert NP | p 34
- 29 okt** RFO & FRIENDS I 2 | KLIPHUIS Tripelconcert 'Phoenix Reborn' (werktitel) WP | p 31
- 25 sep** RFO & FRIENDS I 1 | LARCHER Derde symfonie 'A line above the sky' NP | p 30
- 29 jan** GOK & FRIENDS 2 | REHNQVIST Silent earth NP | p 47
- 16 okt** HEDENDAAGS 1 | REICH Traveler's Prayer WP | p 60
- 9 apr** RFO & FRIENDS II 5 | RIJNVOS Amérique du Sud WP | p 43
- 23 apr** RFO & FRIENDS I 6 | VERDUIN MASS WP | p 35
- 6 nov** RFO & FRIENDS I 3 | WAGEMANS Carnival of shades WP | p 32
- 2 okt** RFO & FRIENDS II 1 | WANTENAAR nieuw werk WP | p 38
- 2 apr** HEDENDAAGS 3 | XENAKIS Kraanerg NP | p 62
- 30 okt** RFO & FRIENDS II 2 | XU Roar of nature NP | p 39

19DE EEUW

Nieuwe muziek in oude vaten

Wagner op z'n Bayreuths?
Brahms à l'ancienne?

In het Matinee-seizoen 2021-2022 zijn *Ein deutsches Requiem* van Brahms en Wagners *Das Rheingold* te horen in uitvoeringen die terugkeren naar de bron. Hoe mooi is het, romantisch en moderner repertoire uit te voeren op de wijze van de HIP, de 'historically informed practice'?

“Wagner liet nieuwe instrumenten bouwen om de beoogde effecten te kunnen realiseren”

“De bas loeide, de tenor balkte, de bariton zong vals en de sopraan – als ze zich al tot zingen liet verleiden – gierde”. George Bernard Shaw schreef zijn commentaar op een uitvoering van *Parsifal* in Bayreuth tien jaar na de dood van Richard Wagner (1813-1883). Het Festspielhaus werd inmiddels geleid door diens weduwe, Cosima, aan wie het ontstaan wordt toegeschreven van de ‘Bayreuth bark’: een geëxalteerde vocale stijl met nadrukkelijke articulatie, die – dixit Cosima – Wagner zelf zou hebben gewenst. Die claim strookt echter niet met zijn geschriften, die een italianiserende, legato-zangwijze vooropstellen. Het is maar één aspect van de Wagner-receptie waarmee musici die op een ‘historisch geïnformeerde’ wijze met zijn oeuvre aan de slag willen, af te rekenen krijgen. Wie zich in dat labyrint waagt, dreigt al snel het noorden kwijt te raken. Want in hoeverre valt nog na te gaan wat de componist voor ogen had? Had Cosima zijn instructies correct begrepen en moet een heruitvoering dus loeien en gieren? Als je goed onderzoekt: nee. Juist de heldere declamatie van de tekst stond voor Wagner centraal. Zelfs aan het einde van de negentiende eeuw werd dat al vaak vergeten. Anno 2021 hebben de pioniers van de HIP school gemaakt, maar na een aanvankelijke opleving wordt de negentiende en vroege twintigste eeuw alweer grotendeels vergeten en richt men zich weer vooral op de barok en de klassieke periode. Beethoven, Debussy, zelfs Cage: hoe ‘HIP’ kun je of wil je zijn?

Het blijft een hete aardappel: de notie ‘oude(re) muziek’. Zoals oudmuziekspecialist Jos van Immerseel zegt: “In principe en in de letterlijke betekenis, is ‘oude muziek’ muziek die niet nieuw is. Voor de wortels van dat begrip moeten we terug naar Engeland ten tijde van William Boyce en The Academy of ‘Ancient Music’, waar muziek van de vorige generatie, Händel bijvoorbeeld, al gold als ‘oud’! Vertaald naar onze tijd zou je Stockhausen en Messiaen dan ook als ‘oude muziek’ moeten bestempelen. Erg relatief allemaal.”

Detailwerk?

HIP is gelukkig meer dan woordenstrijd en smaakdispuut. Monumentenzorg voor immaterieel erfgoed: ontdaan van vernis kunnen Brahms’ *Requiem* en Wagners *Ring* weer enkele generaties mee. Kies je voor de timbres van de ‘oude’ instrumenten in Wagner en Brahms, voor oude orkestopstellingen, voor oorspronkelijke speelwijzen, voor ooit voorgeschreven articulaties: dat zijn geen details meer, maar elementaire deeltjes. In brieven van Wagner lezen we hoe hij voor de eerste *Ring* (1876) zelfs nieuwe instrumenten liet bouwen om de beoogde effecten te kunnen realiseren. De balans tussen orkest en zang, en de ‘kleur’ van de muziek veranderen volledig, als je goed ‘terugkijkt’. Daarom is het belangrijk ruimte te blijven maken voor uitvoerders die muziek, van welke eeuw ook, bij de wortels beetpakken. Detailwerk levert altijd een artistieke meerwaarde op, al was het maar omdat een zoekende geest en een flinke dosis vastberadenheid zich op het podium vertalen naar engagement en bewogenheid. En dat is iets waar je als publiek wat aan hebt.

SOFIE TAES

13 nov | GOK & FRIENDS 1
BRAHMS Ein deutsches Requiem | p 46
20 nov | OPERA 2
WAGNER Das Rheingold | p 22

Astrid Kruse Jensen *Disappearing into the Past #55*, 2010-2012
Archival fiber print

GIORDANO
WAGNER
ROSSINI
JANÁČEK
SACRATI
ABRAHAMSEN

OPERASERIE 6 CONCERTEN

PRIJS PER CONCERT € 68
OPERA-5 EN OPERA-6 € 49
KORTINGSPRIJS € 61 / € 43
ABONNEMENT € 211
(vanaf 1-1-2022)

Kent Nagano

tweemaal in één seizoen

Ruim dertig jaar geleden trad dirigent Kent Nagano voor het laatst in de ZaterdagMatinee op. Hij prijst zich gelukkig dat hij in 2021-2022 maar liefst twee concerten kan dirigeren. "De ZaterdagMatinee is al vele jaren een van de meest waardevolle concertseries, die wordt gevolgd door professionals en liefhebbers overal ter wereld. Het is geweldig er terug te keren. Na de stilte van de afgelopen tijd voel ook ik een enorme honger om een zaal als Het Concertgebouw te betreden."

Dat Nagano die honger stilt met Concerto Köln is niet zo verwonderlijk. Zo'n vijftientig jaar geleden dook de Amerikaanse orkestleider al met het ensemble in de historische uitvoeringspraktijk. "Na een tour met Mozarts *Idomeneo* ontstond de behoefte het repertoire te verbreden. Wagner bleek een gemeenschappelijke interesse. We besloten ook daarin zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke ideeën van de componist te willen komen."

Inmiddels hebben Nagano en Concerto Köln ruim zes jaar research erop zitten en zijn dirigent en orkest klaar voor het podium. "Het was een intensieve periode, waarin we alles van de grond af aan onderzocht hebben, geholpen door gerenommeerde musicologen en de erven Wagner. Wagners compositorische arbeid aan de *Ring des Nibelungen* viel samen met het begin van de industriële revolutie, wat resulteerde in een enorme ontwikkeling in de fabricage van vooral

koperen blaasinstrumenten. Concerto Köln heeft diverse instrumenten uit Wagners tijd laten reconstrueren en leren bespelen; dat heeft een enorme invloed op de klank. Ook hebben we onderzoek gedaan naar uitspraak, tekstuitbeelding en de zangstemmen die Wagner prefereerde. Het resultaat is dat *Das Rheingold* nu een heel andere sound heeft dan we gewend zijn."

Dat Nagano, al sinds 2006 chef-dirigent van de Bayerische Staatsoper, ook de Nederlandse première van de opera *The Snow Queen* uit 2019 van de Deen Hans Abrahamsen kan brengen, stemt hem vreugdevol. "Ik heb de liedcyclus *Let me tell you* die Abrahamsen schreef voor Barbara Hannigan al een keer uitgevoerd en vind de manier waarop de componist omgaat met lyriek en tekst buitengewoon interessant. Hij heeft een heel eigen signatuur. Het is jammer dat Barbara de hoofdrol die voor haar geschreven is niet kan zingen in Amsterdam, maar met Mari Eriksmoen heeft de ZaterdagMatinee nog een briljante zangeres gevonden."

PAUL JANSSEN

Kent Nagano in 2021-2022

20 nov OPERA 2 | WAGNER *Das Rheingold* | p 22

4 jun OPERA 6 | ABRAHAMSEN *The Snow Queen* | p 27

Lianna Haroutounian

OPERA 1

zat 11 sep 2021 | 14.15 uur

Giordano's Fedora terug op het podium

Het seizoen opent met de zelden compleet gehoorde opera *Fedora* van Giordano, met bijzondere solisten als Lianna Haroutounian en Stefano La Colla.

De opera na Andrea Chénier

Geen onbekende voor de Matineeangers: componist Umberto Giordano. Eerder klonk in het Concertgebouw zijn bekendste werk, de revolutie-opera *Andrea Chénier*. Dit seizoen is het de beurt aan die andere titel uit het romantisch-veristische repertoire van Giordano: *Fedora*. Het werk is gebaseerd op een toneelstuk van Victorien Sardou, de schrijver van *Tosca*. Beide toneelstukken waren bedoeld voor de actrice Sarah Bernhardt.

In de voetsporen van Bellincioni en Caruso

De veeleisende sopraanrol werd bij de première vertolkt door Gemma Bellincioni, die gespecialiseerd was in veristisch repertoire, zoals haar creatie van Santuzza in *Cavalleria rusticana*, maar zij zong eveneens de eerste Salome in Italië. De tenorrol van de moordenaar-geliefde Loris Ipanov werd voor het eerst gezongen door Enrico Caruso, die daarmee in 1898 zijn grote carrière lanceerde. De Matinee koos twee bijzondere solisten voor beide centrale rollen: de door Antonio Pappano ontdekte sopraan Lianna Haroutounian zingt Fedora, en Stefano La Colla vertolkt Loris Ipanov. Hij zong onder andere aan de Scala in Milaan. **WB**

Radio Filharmonisch Orkest

Groot Omroepkoor

Giampaolo Bisanti dirigent

Klaas-Jan de Groot koordirigent

Lianna Haroutounian sopraan

Fedora
Il conte Loris
Ipanov
Olga Sukarev
De Siriex
Rouville
Desirè
Grech
Cirillo
Boroff
Dimitri
Lorek

Stefano La Colla tenor

Valentina Mastrangelo sopraan

Franco Vassallo bariton

Marcel Beekman tenor

Linard Vrielink tenor

Jasper Leever bas

Frederik Bergman bariton

Martijn Sanders bariton

Esther Kuiper mezzosopraan

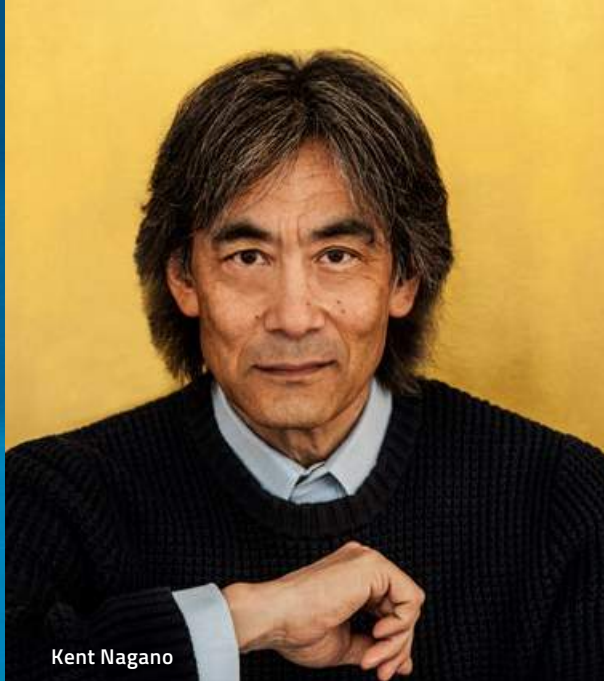
Wiebe-Pier Cnossen bariton

GIORDANO **Fedora**

€ 68 / KORTING € 61

Kent Nagano en de 'authentieke' Wagner

Kent Nagano en het oudemuziek-ensemble Concerto Köln zoeken de oorspronkelijke kleuren in *Das Rheingold* van Richard Wagner.

Kent Nagano

Concerto Köln

Kent Nagano dirigent

Wotan **Derek Welton** bas-bariton
Donner **Johannes Kammler** bariton
Loge **Julian Prégardien** tenor
Fricka **Stefanie Irányi** mezzosopraan
Freia **Sarah Wegener** sopraan
Erda **Gerhild Romberger** mezzosopraan
Fafner **Dimitry Ivashchenko** bas
Woglinde **Carina Schmieger** sopraan
Wellgunde **Ida Aldrian** mezzosopraan
Floßhilde **Eva Vogel** mezzosopraan e.a.

WAGNER **Das Rheingold**

€ 68 / KORTING € 61

Het echte wagneriaanse orkest

In de jaren vijftig begonnen Harnoncourt en Leonhardt met de 'authentieke uitvoeringspraktijk'. Zij gingen terug naar de bronnen van de oude muziek en hadden bij wijze van spreken directe 'telefoonlijnen' met Bach en Couperin voor aanvullende informatie. Langzamerhand verschoof de aandacht van de zestiende, zeventiende en achttiende naar de negentiende eeuw. Nu wordt een van de meest iconische werken van dat romantische tijdperk, *Der Ring des Nibelungen*, onder handen genomen door dirigent Kent Nagano en het oudemuziek-ensemble Concerto Köln. Terecht, want het 'wagneriaanse orkest' ontstond eigenlijk pas na 1870, terwijl de componist al in de jaren veertig over zijn *Ring* nadacht, ook in orkestrale zin.

Kent Nagano: Wagner wordt anders

Nagano over dit ambitieuze project: "Ik ben blij dat ik deel mag uitmaken van dit zeer inspirerende proces. Ik weet zeker dat we Wagner hierna nooit meer zullen spelen en zingen als daarvoor." Wagners *Rheingold*, het openingsdeel van *Der Ring des Nibelungen*, werd al in 1854 voltooid, maar ging pas in 1869 in München in première, tegen de wil van de componist. De echte vuurdoop vond in 1876 in Bayreuth in het speciaal voor de cyclus gebouwde Festspielhaus plaats. WB

Vasilisa Berzhanskaya: titelrol in L'italiana in Algeri

Giancarlo Andretta dirigeert het Orkest van de Achttiende Eeuw en het koor van La Cetra in een vroege Rossini. In de titelrol: Vasilisa Berzhanskaya.

Vasilisa Berzhanskaya

Rossini's lyriek in L'italiana in Algeri

In 1813 was Rossini 21 jaar oud, en hij voltooide in datzelfde jaar met gemak nog drie andere opera's: Rossini was aan het begin van zijn carrière niet te stuiten. Zijn *L'italiana in Algeri* toonde de Italianen dat de achttiende eeuw van het belcanto weliswaar voorbij was, maar dat de kunst van het lyrische zingen de revolutie, Napoleon en de oorlogen goed had doorstaan.

Vocaal en instrumentaal feest

Voor zijn geliefde stemtype, de karaktervolle en donker-lyrische mezzosopraan, schreef Rossini de titelrol van de Italiaanse Isabella. Zij gaat haar naar Algerije ontvoerde man terughalen, en brengt daarmee het hoofd op hol van Mustafà, de Bey van Algiers. De partij van haar ontvoerde man, Lindoro, schreef de componist voor de bijzondere *tenore di grazia* of *tenore leggero*, een lichte hoge mannenstem die raakt aan de vocale kleuren van de toen verdwijnende castraatstemmen. De buffo-bas van Mustafà maakt dit vocale trio compleet. Ook orkestraal is het werk een feest, met zijn sprankelende ouverture en de talloze rossiniaanse crescendo's, die de luisteraar nog altijd in vervoering brengen. WB

Orkest van de Achttiende Eeuw

La Cetra Vokalensemble Basel

Giancarlo Andretta dirigent

Federico Sepúlveda

koördinerend

Isabella **Vasilisa Berzhanskaya**
mezzosopraan

Lindoro **Alasdair Kent** tenor

Mustafà **Ricardo Seguel** bas-bariton

Taddeo **Pablo Ruiz** bariton

Elvira **Lilian Farahani** sopraan

Haly **José Coca Loza** bas

Zulma **Esther Kuiper** mezzosopraan

ROSSINI **L'italiana in Algeri**

€ 68 / KORTING € 61

Karina Canellakis

klaar voor het nieuwe concertseizoen

"Een vijfsterren-belevenis zonder weerga". Zo noemde Trouw het inauguratieconcert van Karina Canellakis als chef-dirigent van het Radio Filharmonisch Orkest op 12 oktober 2019. De belofte van de combinatie werd daarna slechts mondjesmaat ingelost. Een coronacrisis gooide roet in het eten en een zwangerschap hield de flamboyante nieuwe chef even weg bij het orkest. Na een eerste optreden in mei 2021 keert ze in seizoen 2021-2022 helemaal terug. En hoe!

Canellakis, die na één concert met het Radio Filharmonisch Orkest (RFO) werd binnengehaald als opvolger van Markus Stenz, heeft indruk gemaakt. Veel indruk. Niet alleen op de musici, maar ook op het publiek en de recensenten. "De samengebalde energie die Karina Canellakis op het podium knetterend los had laten komen, kreeg ze in het kwadraat terug uit de tjokvolle zaal. Het was duidelijk: de juichende bezoekers waren op net zo'n positieve manier opgefokt en meegesleept door Canellakis' messcherpe interpretatie als de musici van het RFO", schreef een recensent na de uitvoering van Sjostakovitsj' *Tiende symfonie* tijdens haar eerste concert.

Fris en energiek

Het is precies de sfeer die Canellakis graag wil bereiken. "Al bij de eerste repetities zag ik hoe plezier en een serieuze manier van werken samengaan,

gecombineerd met daarbij nog een zeldzame nieuwsgierigheid naar muziek", schreef de dirigente in het jubileumboek *De kracht van bevlogen samenwerking – 75 jaar Radio Filharmonisch Orkest*. Om af te sluiten met: "In onze beperkte tijd samen ontdekten we een frisse en energieke manier van samenwerken en een explosieve manier van muziek maken: laten we dat nooit vergeten."

Janáček

Met nieuw werk van Larcher, Coll en Verduin, *Let me tell you* van Abrahamsen en groot repertoire van onder anderen Brahms, Bruckner en Dvořák heeft Canellakis in elk geval veel om zich komend seizoen op te verheugen. Bovendien kijkt menig een al uit naar het vervolg van het meerjarig Janáček-project met *Kát'a Kabanová* op 26 maart 2022. "Het is technisch erg lastig om te spelen", zei de dirigente eerder over het werk van deze componist. "Gelukkig is dat voor het RFO geen probleem; dit orkest speelt alles."

PAUL JANSSEN

Karina Canellakis in de Matinee

25 sep RFO & FRIENDS I 1 | LARCHER, BRAHMS | p 30
18 dec RFO & FRIENDS II 3 | BARTÓK, COLL, DVOŘÁK | p 41
12 feb RFO & FRIENDS II 4 | WAGNER, ABRAHAMSEN, SIBELIUS | p 42
26 mrt OPERA 4 | JANÁČEK | p 25
23 apr RFO & FRIENDS I 6 | VERDUIN, BRUCKNER | p 35

Amanda Majeski

OPERA 4

zat 26 mrt 2022 | 13.30 uur

Karina Canellakis dirigeert *Kát'a Kabanová*

Chef-dirigent Karina Canellakis dirigeert de tweede opera in onze Janáček-cyclus: de fenomenale tragische opera *Kát'a Kabanová*, die teruggaat op een Russisch toneelstuk.

De tragiek van de titelheldin

'Aus einem Guss', zo zou je deze opera van Janáček kunnen typeren, uit één stuk gegoten. Hoe divers de ingrediënten ook lijken – Moravische volksmuziek, pathetiek van Tsjaikovski, mysteriositeit van Debussy – in *Kát'a Kabanová* leidt alles onontkoombaar naar het tragische einde van de titelheldin, in één muzikale maalstroom. Gevangen in een liefdeloos huwelijk, geterroriseerd door een schoonmoeder en verlaten door haar geheime geliefde kiest Kát'a voor de vrijwillige dood. Janáček schreef deze opera toen hij 67 jaar oud was, maar hij werd hiervoor geïnspireerd door zijn eigen onbereikbare geliefde, Kamila Stösslová.

Kát'a Kabanová veroverde de wereld

Zijn opera's zijn deels gebaseerd op het Tsjechische en Moravische spraakritme, een techniek die de componist bij zowel Wagner en Moesorgski als bij Debussy had geleerd. Maar ondanks de dialoogvorm domineert eigenlijk het lyrisch-dramatische cantabile het vocale klankbeeld. Dit, in combinatie met sterk ritmische passages en verrassende maatwisselingen, maakt hem een van de grote modernisten van de jaren tussen de twee wereldoorlogen. Met de première in 1921 in de Moravische hoofdstad Brno begon de zeer langzame verovering van de internationale operawereld. Nu valt Kát'a niet meer weg te denken uit het grote repertoire.

WB

Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor
Karina Canellakis dirigent
Amanda Majeski sopraan

Kát'a Kabanová
 Marfa Ignatevna
 Kabanová
 (Kabanicha)

Katarina Dalayman
 mezzosopraan

Boris Grigorjevič
 Savjol Prokofjevič

Edgaras Montvidas tenor

Dikoj

Clive Bayley bas

Tichon Ivanyč

Marcel Beekman tenor

Kabanov

Boris Stepanov tenor

Váňa Kudrjáš

Tim Kuypers bariton

Kuligin

Esther Kuiper mezzosopraan

Glaša

Lotte Verstaen alt

Feklušá

JANÁČEK

Kát'a Kabanová

€ 68 / KORTING € 61

Al in de 17de eeuw toonaangevend: La finta pazza

Leonardo García Alarcón keert terug in de Matinee met een ooit trendsettende opera: *La finta pazza* van Francesco Saccati.

Leonardo García Alarcón

Cappella Mediterranea

Leonardo García Alarcón

dirigent

Deidamia	Mariana Flores sopraan
Achille	Filippo Mineccia countertenor
Ulisse	Gabriel Jublin countertenor
Diomede	Valerio Contaldo tenor
Licomedes	Alejandro Meerafel bariton
Eunuco	Kacper Szelązek countertenor
Nodrice	Mark Milhofer tenor
Tetide / Vittoria	Fiona McGown mezzosopraan
Vulcano / Giove /	
Capitano	Alexander Miminoshvili bas
Fama / Minerva	Norma Nahoun sopraan

SACRATI **La finta pazza**

(Nederlandse première)

€ 49 / KORTING € 43

Populairste opera van de 17de eeuw

In 1637 werden in Venetië voor het eerst openbare operavoorstellingen gegeven – niet meer besloten voor adel en patriciërs, maar gewoon voor iedereen toegankelijk die een kaartje kon kopen. Na de eerste producties ontplofte het genre zowat en kwamen er steeds meer operatheaters bij. Het Teatro Novissimo (letterlijk: het allernieuwste theater) was het eerste dat speciaal voor opera werd gebouwd. Het werd vijf jaar later alweer gesloten, maar niet nadat het de allerpopulairste opera van de zeventiende eeuw onderdak had verschaft: *La finta pazza* van componist Francesco Saccati en librettist Giulio Strozzi.

Prachtige stijlvernieuwingen na Monteverdi

In het verhaal wordt Achilles naar het eiland Skyros gestuurd om te voorkomen dat hij in de Trojaanse oorlog moet meevechten. Hij leeft daar vermomd als prinses. Maar Odysseus en Diomedes vinden hem, en als Achilles dan besluit mee te doen aan de oorlog, veinst zijn geliefde Deidamia waanzin om hem op het eiland te houden. Dat is de 'finta pazza', de geveinsde gekkin, in de titel. De opera had een enorme invloed op de ontwikkeling van het genre en is geschreven in een prachtige arioso-stijl, met veel vernieuwende aria-achtige passages. ^{WB}

Mari Eriksmoen

Ogenschijnlijk klassiek verhaal

In 2019 in München beleefde Abrahamsens *The Snow Queen* zijn première, een opera naar Andersens sprookje over de kinderen Kay en Gerda, die door de boze sneeuwconing van elkaar worden gescheiden maar elkaar uiteindelijk zullen terugvinden. Het lijkt een klassiek verhaal over de eeuwige strijd tussen goed en kwaad. De koningin ontvoert Kay, nadat de splinters van een duivelse spiegel hem koud en onverschillig hebben gemaakt. Gerda verlost hem uiteindelijk van het boze.

Sneeuwconing in een nieuw licht

Abrahamsen plaatst de vertelling echter in een ander licht. Bij hem staat de Sneeuwconing dicht bij Sarastro uit Mozarts *Zauberflöte*, de priester die Tamino en Pamina via een inwijdingsritueel naar hun loutering geleidt. Ze is ook een vormende kracht, en niet toevallig laat hij haar rol zingen door een bas-bariton. Zo wordt dat complexe sprookje een verhaal over liefde, het verlies van onschuld en de weg naar volwassenheid. ^{BVP}

Kent Nagano en The Snow Queen

Kent Nagano dirigeert de vooralsnog enige opera van Hans Abrahamsen: *The Snow Queen*, naar Hans Christian Andersen.

Radio Filharmonisch Orkest

Groot Omroepkoor

Kent Nagano dirigent

Benjamin Goodson koordirigent

Mari Eriksmoen sopraan

Gerda	
Snow queen /	
Reindeer / Clock	Seth Carico bas-bariton
Grandmother / Old	
lady / Finn woman	Helena Rasker alt
Castle crow	Owen Willetts countertenor
Forest crow	Paul Curievici tenor
Princess	Rainelle Krause sopraan
Prince	Lucas van Lierop tenor
Kay	Rachael Wilson mezzosopraan

ABRAHAMSEN **The Snow Queen**

(Nederlandse première)

€ 49 / KORTING € 43

Kent Nagano

Koordinator Benjamin Goodson

Hij zag afgelopen seizoen zijn feestelijke inauguratieconcert grotendeels in het water vallen door de coronabeperkingen, maar dirigent Benjamin Goodson weigert bij de pakken neer te zitten. De Engelsman, sinds seizoen 2020-2021 de nieuwe chef van het Groot Omroepkoor, ziet zelfs voordelen. "Ik zou tachtig dagen per seizoen met het koor gaan werken. Door de crisis ben ik sinds augustus 2020 bijna non-stop bij het koor betrokken. Het bleek een fantastische manier om het koor goed te leren kennen. Ik ben er bovendien van overtuigd dat we uit deze vreemde en ook moeilijke tijd komen met meer perspectief en een hernieuwd gevoel van dankbaarheid voor het feit dat we samen muziek mogen maken." Op dat samen muziek maken kan hij zich ook komend seizoen alleen maar verheugen. "Het absolute hoogtepunt van dit seizoen is voor mij het a cappellaconcert op 12 maart 2022. Daarin zullen we Schnittkes *Twaalf boetepsalmen* uitvoeren. Dit werk is als het beklimmen van een berg – het is één lange, uitdagende, spectaculaire reis die alles omvat, van zoekende dissonante bewegingen tot weelderige romantische extase. Dit repertoire past zo goed bij de klank van het koor. Ik kan niet wachten!" ^{PJ}

Casting consultant Christian Carlstedt

Christian Carlstedt, sinds 2017 onze casting consultant, is verantwoordelijk voor de vocale bezetting van onder andere de operaproducties van de ZaterdagMatinee. De druk is hoog. "Iedereen verwacht de beste kwaliteit. De Matinee staat wereldwijd in hoog aanzien. Dat komt mede door de programmering van weinig uitgevoerde opera's. Het is een hele uitdaging vocalisten te vinden die een rol die elders weinig gevraagd wordt, willen instuderen." Uitdagingen voor dit seizoen waren de cast voor *The Snow Queen* van Hans Abrahamsen en de zelden uitgevoerde opera *Fedora* van Umberto Giordano. "Abrahamsen schreef de hoofdrol in zijn opera voor Barbara Hannigan. Zij kon de rol niet in Amsterdam zingen en het is niet gemakkelijk voor zo'n zangeres een vervanger te vinden. Ik denk dat we met de Noorse Mari Eriksmoen een verrassend goede keus hebben gemaakt. Voor *Fedora* heb je een krachtige sopraan nodig. Lianna Haroutounian wilde gelukkig haar repertoire uitbreiden met deze zelden gezongen rol. Ook kleinere rollen geven vaak hoofdbrekens. Zo moet je voor de rol van Kabanicha in *Kát'a Kabanová* een iets oudere mezzo hebben die nog steeds geweldig zingt. Ik ben wat dat aangaat erg blij met Katarina Dalayman." ^{PJ}

Astrid Kruse Jensen *Within the Landscape #14, 2013*
Archival fiber print

LARCHER
BRAHMS
ADAMS
KLIPHUIS
SCHREKER
STRAUSS
WAGEMANS

HOLST
SJOSTAKOVITSJ
BEETHOVEN
HILLBORG
NIELSEN
VERDUIN
BRUCKNER

RFO & FRIENDS I 6 CONCERTEN

PRIJS PER CONCERT € 42
KORTINGSPRIJS € 37
ABONNEMENT € 108
(vanaf 1-1-2022)

Lewis en Canellakis: gevecht met de elementen

Chef-dirigent Karina Canellakis gaat met Thomas Larcher hoog de bergen in. En pianist Paul Lewis en zij beklimmen de toppen van Brahms' meesterlijke *Eerste pianoconcert*.

Paul Lewis

Radio Filharmonisch Orkest

Karina Canellakis dirigent

Paul Lewis piano

LARCHER **Derde symfonie**

'A line above the sky'

(opdrachtwerk Concertgebouw Fonds voor NTR ZaterdagMatinee en Radio Filharmonisch Orkest, Symphonieorchester Vorarlberg, Sveriges Radios Symfoniorkester, Filharmonie Brno, City of Birmingham Symphony Orchestra en Orquesta Sinfónica y León - wereldpremière)

BRAHMS **Eerste pianoconcert**

€ 42 / KORTING € 37

Brahms vroege meesterwerk

Johannes Brahms heeft nooit een conservatorium bezocht – niet als leerling en niet als leraar. Hoe hij als componist te werk ging weten we niet, hij vernietigde zijn schetsen. Daardoor lijkt het alsof hij in zijn *Eerste pianoconcert* als uit het niets de top van zijn kunnen bereikte. Niets is minder waar. Vijf jaar werkte hij eraan, van zijn twintigste tot zijn vijfentwintigste. De première was een diepe teleurstelling. Aan een vriend schreef hij: "drie mensen klapt en de rest maakte sissende geluiden. Zelf vind ik dat niet erg, maar zoiets kun je je vrouw toch niet aandoen?" Dus verbrak hij zijn verloving.

Gevecht met de elementen

Tegenover Brahms' gevecht met de noten staat bij Thomas Larcher de confrontatie met de natuur. Larcher woont in de Oostenrijkse Alpen en droeg zijn *Derde symfonie* op aan Tom Ballard, een befaamde alpinist die in 2019 verongelukte. Een van zijn legendarische beklimmingen noemde hij 'A line above the sky'. Het inspireerde Larcher tot een tweedelig werk: het gevecht met de elementen wordt gevolgd door een Trauermusik. ^{SR}

Phoenix Reborn: muziek over klimaatverandering

Lawrence Renes dirigeert een kameleontisch programma, met de kleurrijke laatromantiek van Schreker en Strauss tot het werk van John Adams en Tim Kliphuis, waarin verschillende muziekstijlen amalgameert.

Lawrence Renes

Moderne geschiedenis en een actueel betoog

Noem het 'enlightened thievery', de organische wijze waarop de Amerikaanse componist John Adams de meest uiteenlopende stijlen tot een eenheid weet te kneden. In 'The Chairman Dances' uit zijn revolutionaire opera *Nixon in China* verlijmt hij broeierige foxtrot-muziek met stuwendende minimal-pulsaties en een flinke dot Stravinsky. Al even kameleontisch is het werk van de Nederlandse componist en violist Tim Kliphuis. In zijn nieuwe tripelconcert *Phoenix Reborn* vermengt hij klassieke noten (voor cellist Ella van Poucke) met jazz-elementen (Michiel Borstlap en hemzelf) tot een dwingend muzikaal betoog over klimaatverandering en duurzaamheid.

Schrekers doorbraak en de jonge Strauss

De Oostenrijkse fin-de-siècle-componist Franz Schreker werkte een kleine tien jaar aan zijn opera *Der ferne Klang*. De stormachtige première van de meesterlijk georkestreerde interlude uit de derde akte ('Nachtstück') markeerde zijn internationale doorbraak. Schrekers klankwereld is hoorbaar beïnvloed door Strauss, wiens vroege symfonische gedicht *Don Juan* op het programma staat. ^{JC}

Radio Filharmonisch Orkest

Lawrence Renes dirigent

Tim Kliphuis viool

Ella van Poucke cello

Michiel Borstlap piano

ADAMS **The Chairman Dances**

KLIPHUIS **Phoenix Reborn**

(opdrachtwerk NTR ZaterdagMatinee - wereldpremière)

SCHREKER **Nachtstück** uit **Der ferne Klang**

STRAUSS **Don Juan**

€ 42 / KORTING € 37

SPIEGELZAAL 13.40-14.05 UUR

Frederike Berntsen in gesprek met Tim Kliphuis

Wereldpremière: Carnival of Shades, en The Planets

Slechts één keer eerder klonk *The Planets* van Gustav Holst in de Matinee. Dat was ruim 35 jaar geleden. De fantasievolle kleurenrijkdom past wonderwel bij het nieuwe werk dat Peter-Jan Wagemans voor ons koor en orkest componeerde.

Antony Hermus

Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor
Antony Hermus dirigent
Benjamin Goodson koordirigent
Rinnat Moriah sopraan

WAGNER **Vorspiel** uit **Lohengrin**
WAGEMANS **Carnival of shades**
(opdrachtwerk NTR Zaterdag-
Matinee, met financiële steun
van het Amsterdams Fonds voor
de Kunst en de Vrienden van de
Matinee - wereldpremière)
HOLST **The Planets**

€ 42 / KORTING € 37

SPIEGELZAAL 13.40-14.05 UUR
Frederike Berntsen in gesprek
met Peter-Jan Wagemans

Wagemans' jubileumwerk *Carnival of Shades*

Het jaar 2020 was componist Peter-Jan Wagemans niet gunstig gezind. Tot twee keer toe schreef hij een nieuw werk voor het 75-jarig bestaan van het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor. Tot twee keer toe werd de première in de ZaterdagMatinee uitgesteld vanwege coronarestricties. Tijdens dit concert wordt Wagemans' grootschalige *Carnival of Shades* alsnog ten doop gehouden. Voor de teksten van het werk greep hij terug naar poëzie van de Amerikaanse schrijver Lucien Zell. "Zijn poëzie heeft een directheid die vergelijkbaar is met de songteksten van Bob Dylan", aldus Wagemans, die van de weeromstuit een flinke dosis pop- en jazz-ritmiek door de felgekleurde partituur voor sopraan, koor en orkest roerde.

The Planets van Holst

Een fijne antenne voor klankkleur en fantasievolle orkestraties kenmerken ook Gustav Holsts epische orkestraties. *The Planets* (1914). Neem alleen al het openingsdeel 'Mars, the Bringer of War'. Met het hout van hun stokken roffelen de strijkers een strijdmars uit de snaren, waarna de muziek aanzwelt tot in koper geklonken oorlogsgeweld. JC

Hannes Minnaar

Hannes Minnaar speelt Viktor Ullmann

Viktor Ullmann stond gedurende het interbellum in hoog aanzien. Hij verkeerde in de Weense kringen rond Schönberg, maar verdween naar de achtergrond vanwege zijn joodse wortels. Als 'entartete' componist vond hij in 1944, via Theresienstadt, in Auschwitz zijn einde. Hoewel de opera *Der Kaiser von Atlantis*, die in 1975 in Amsterdam zijn première beleefde, enige bekendheid geniet, is het grootste deel van zijn oeuvre nog nauwelijks ontgonnen. Hannes Minnaar breekt een lans voor het dynamische *Pianoconcert* uit 1939.

Requiem voor een generatie

Hoewel Sjostakovitsj zijn *Elfde symfonie* (1955-1957) officieel schreef ter herdenking van de vijftigste verjaardag van de eerste Russische Revolutie, sluit deze 'filmscore zonder film' naadloos aan bij de emoties die Ullmanns *Pianoconcert* oproept. "Een requiem voor een hele generatie" noemden critici de symfonie, waarvan het adembenemende derde deel volgens de componist óók verwees naar de Hongaarse opstand van 1956. Het succes van een van zijn meest toegankelijke symfonieën leidde, ondanks of dankzij de anti-oorlogsretoriek, tot de rehabilitatie van Sjostakovitsj in Sovjet-Rusland én daarbuiten. PJ

Viktor Ullmann en Sjostakovitsj' eerste revolutesymfonie

De effecten van oorlog en conflict in een notendop. Viktor Ullmanns *Pianoconcert* wacht nog steeds op herontdekking, en Sjostakovitsj gaf de pijn van onrecht en geweld een klank.

Radio Filharmonisch Orkest
James Gaffigan dirigent
Hannes Minnaar piano

SJOSTAKOVITSJ **Prelude en fuga in gis voor piano opus 87 nr.12**
ULLMANN **Pianoconcert**
SJOSTAKOVITSJ **Elfde symfonie 'Het jaar 1905'**

€ 42 / KORTING € 37

James Gaffigan

Osmo Vänskä en 'Het onuitblusbare'

De Finse dirigent Osmo Vänskä maakt zich in de ZaterdagMatinee regelmatig sterk voor Scandinavische componisten. Nu bezorgt hij het pleit voor de Deen Carl Nielsen en de Zweed Anders Hillborg.

Osmo Vänskä

Radio Filharmonisch Orkest

Osmo Vänskä dirigent

Lawrence Power altviool

BEETHOVEN **Ouverture Coriolan**

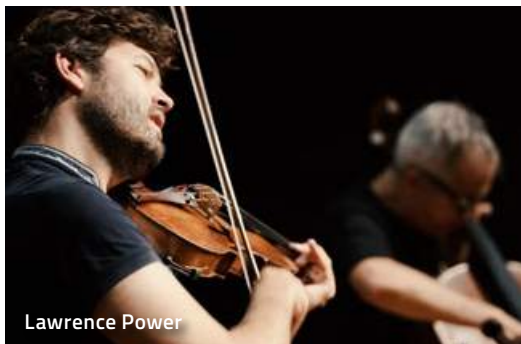
HILLBORG **Altvioolconcert**

(opdrachtwerk Royal Liverpool Philharmonic Orchestra, Sveriges Radios Symfoniorkester, Sinfonieorchester Basel, NTR ZaterdagMatinee, hr-Sinfonieorchester Frankfurt en Aspen Festival - Nederlandse première)

NIELSEN **Vierde symfonie**

'Het onuitblusbare'

€ 42 / KORTING € 37

Lawrence Power

Nieuw concert voor Lawrence Power

De Britse altvioolist Lawrence Power heeft tientallen opdrachten voor zijn instrument mogelijk gemaakt. Samen met Osmo Vänskä verzorgt hij de Nederlandse première van het *Altvioolconcert* van de Zweed Anders Hillborg. Hillborg houdt zich met veel meer bezig dan alleen maar klassieke muziek. Zo ontving hij een Edison voor zijn samenwerking met de in Zweden zeer populaire popzangeres Eva Dahlgren. Zijn muziek is spannend, speels, afwisselend uitdagend en ingetogen en altijd boeiend.

Carl Nielsens 'Onuitblusbare'

Carl Nielsen zag de toekomst somber in toen hij in 1914 aan zijn *Vierde symfonie* begon. "...het is alsof de wereld uiteen valt... nationale gevoelens, tot nu toe onderscheiden als iets verhevens en schoons, zijn geworden tot een geestelijke syfilis, die ons uit lege oogkassen weerzinwekkend aangrijnst." Zijn symfonie geeft hij de naam 'Det Uudslukkelige' – Het Onuitblusbare. In de finale zijn we getuige van een van de meest spectaculaire momenten in het twintigste-eeuwse componeren: een titanenslag tussen twee paukenisten. In deze symfonie wil Nielsen laten horen wat hem bezielt, ondanks alle narigheid. Zingen tot je erbij neervalt. ^{SR}

Ralph van Raat

Premièrewerk voor orkest en Ralph van Raat

De constante van Boltzman (K) voor Kyrie. De lichtsnelheid (c) voor Credo. Entropie (S) voor Sanctus. In zijn premièrewerk *MASS*, voor orkest en pianist Ralph van Raat, koppelt de Nederlandse componist Janco Verduin de vaste misgezangen aan natuurkundige rekeneenheden. De fysica-verwijzingen zijn een knipoog naar de Griekse componist en wiskundige Iannis Xenakis (zie Hedendaags 3, op 2 april), die in 2022 honderd jaar zou zijn geworden. De misreferenties een eerbetoon aan de klankkathedralen van Anton Bruckner, wiens *Vierde symfonie* na de pauze klinkt.

Bruckners bijna beeldende Vierde symfonie

Bruckner zelf betitelde zijn *Vierde* als zijn 'Romantische' symfonie. Je zou ook kunnen zeggen dat het werk potentie heeft als soundtrack bij een epische fantasyfilm. In het Scherzo klinkt een in koper geklonken jachttafereel, waarbij de trombones grommen als een roedel schuimbekkende jachthonden. Maar Bruckner verzweeg uiteindelijk zijn programmatische opzet. ^{JC}

Bruckners 'Romantische' en een eerbetoon aan Xenakis

Karina Canellakis dirigeert een nieuw werk van Janco Verduin, dat is bedacht als een eerbetoon aan Bruckner én Xenakis. Van Bruckner klinkt de *Vierde symfonie*.

Radio Filharmonisch Orkest

Karina Canellakis dirigent

Ralph van Raat piano

VERDUIN **MASS**

(opdrachtwerk NTR ZaterdagMatinee - wereldpremière)

BRUCKNER **Vierde symfonie**

€ 42 / KORTING € 37

SPIEGELZAAL 13.40-14.05 UUR

Frederike Berntsens in gesprek met Janco Verduin

De archaïsche ruigte van Iannis Xenakis

Honderd jaar geleden geboren in het Roemeense plaatsje Braïla, vlakbij de Zwarte Zee, verhuisde Iannis Xenakis al vroeg naar Griekenland. Tijdens de Tweede Wereldoorlog nam hij deel aan het verzet tegen de nazi's. Een granaatscherf verminkte zijn gezicht, waardoor hij een oog verloor. Toen Xenakis in 1947 als vluchteling in Parijs landde, begon zijn leven eigenlijk opnieuw. Met zijn ingenieursdiploma kon hij aan de slag als assistent-architect bij Le Corbusier, nummer één onder de architecten in zijn tijd. En ook zijn oude passie, de muziek, vond in Parijs haar bestemming: zonder enige formele training als musicus meldde hij zich in 1951 aan bij de compositiekلاس van Olivier Messiaen, nummer één onder de componisten in zijn tijd. Messiaen raadde hem aan de gebruikelijke scholing over te slaan en zijn kennis van de architectuur en de wiskunde te verbinden met de muziek.

Klank als ruimte

In 1958 ontwierp de componist het zwierige Philips-paviljoen voor de Wereldtentoonstelling in Brussel. Hij baseerde het gebouw op de schetsen die hij maakte voor *Metastasis*, zijn opus 1: rechte lijnen die al uitwaaiend gegolfde vlakken vormen. In de muziek is dat wiskundige principe hoorbaar gemaakt door massa's glijdende tonen in de strijkers.

Zelf vergeleek Xenakis die onregelmatig klinkende punten liever met een veld vol cicades of de massale politieke demonstraties uit de oorlog: "Ik luisterde naar het geluid van de massa's die naar het centrum van Athene marcheerden, het gescandeer van slogans en – toen ze op de nazi-tanks stuitten – het onophoudelijke geschiet van machinegeweren, de chaos. Ik zal nooit vergeten hoe het regelmatige, ritmische geluid van honderdduizenden mensen transformeerde in een soort fantastische chaos." Die elementen van (natuur)geweld en klank als architectonische ruimte maken dat de muziek van Xenakis het tegenovergestelde is van een droge wiskundige exercitie. Zijn archaïsch ruige, ongehoorde muziek grijpt je nog steeds zonder pardon bij de lurven.

Shakespeare schreef ooit dat architectuur gestolde muziek is. Mooi gezegd. Maar dan is Xenakis' muziek niets minder dan klinkende architectuur.

ANTHONY FIUMARA

Xenakis 100

2 apr HEDENDAAGS 3 | XENAKIS Kraanerg NP | p 62

23 apr RFO & FRIENDS I 6 | VERDUIN MASS
(eerbetoon aan Bruckner en Xenakis) WP | p 35

Astrid Kruse Jensen *Fading Into The Mountains*, 2019
Archival fiber print

WANTENAAR	DVOŘÁK
RAUTAVAARA	WAGNER
RACHMANINOV	ABRAHAMSEN
XU	RIJNVOS
SIBELIUS	FALLA
BARTÓK	HAYDN
COLL	BEETHOVEN

RFO & FRIENDS II 6 CONCERTEN

PRIJS PER CONCERT € 42
RFO & FRIENDS II-1 € 49
KORTINGSPRIJS € 37 / € 43
ABONNEMENT € 108
(vanaf 1-1-2022)

Yuja Wang en de ondraaglijke lichtheid van Sjostakovitsj

Het laatste werk van Rachmaninov, de ondraaglijke lichtheid van Sjostakovitsj' *Tweede pianoconcert* en de betoverende wereld van Mathilde Wentenaar. Het Rotterdams Philharmonisch Orkest brengt het moeiteloos bij elkaar.

Rotterdams Philharmonisch Orkest

Lahav Shani dirigent

Yuja Wang piano

WANTENAAR **nieuw werk**
SJOSTAKOVITSJ **Tweede pianoconcert**
RACHMANINOV **Symfonische dansen**

€ 49 / KORTING € 43

Lahav Shani

Yuja Wang

De klinkende biografie van Rachmaninov

Met zijn *Symfonische dansen* uit 1940 schreef Sergej Rachmaninov niet alleen een klinkende biografie, maar ook een even bezorgd als zorgeloos laatste werk. *Dies irae* staat naast jazzinvloeden, citaten uit eigen werk klinken naast wonderschone nieuwe orkestraties. Een nieuw werk van Mathilde Wentenaar vormt de perfecte inleiding op dit wonderschone werk van de getourmenteerde Rus.

De jazzy swing van Sjostakovitsj

Ook Dmitri Sjostakovitsj volgt in zijn *Tweede pianoconcert* uit 1957 mildere en lichtvoetigere wegen dan we van de componist gewend zijn. Slechts in het meesterlijke Andante slaat hij een serieuzere toon aan. Sjostakovitsj componeerde het werk als een afstudeerproject voor zijn zoon, die het tijdens zijn indexamen piano speelde. Vooral de hoekdelen, die op het lijf geschreven lijken van pianofenomeen Yuja Wang, vereisen een welhaast jazzy swing van het symfonieorkest. **PJ**

Simone Lamsma

Onuitsprekelijke natuurdriфт

Met *Roar of Nature* won de Chinese componist Xu Ke in 2019 de Eerste Prijs tijdens het Young Composer's Programme van het National Centre for the Performing Arts in Beijing. Kees Vlaardingerbroek, artistiek leider van de ZaterdagMatinee, zat in de jury en herinnert zich "een duister stuk voor groot orkest, waarin een onuitsprekelijke natuurdriфт tot uiting komt".

De natuur was ook een grote inspiratiebron voor Jean Sibelius. De gelaagde orkestraties van zijn *Vioolconcert* zijn dikwijls geduid als het muzikale equivalent van ruige ijsvlakten of besneeuwde naalddwouden. Neem het glinsterende strijkerstapijt waarmee het eerste deel opent: alsof je de poolwind door de bomen hoort suizen. De Britse musicoloog Donald Tovey hoorde in de woeste volksdansritmiek van de finale een 'polonaise voor ijsberen'.

Prokofjevs duistere Zesde

Sergej Prokofjevs *Zesde symfonie* stamt uit 1947 en vormt met haar donkere, sombere ondertonen een aangrijpende klaagzang voor de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog. Daarmee schopte de componist tegen het zere been van Stalin. Nog geen jaar later werd het werk door het Sovjetregime in de ban gedaan. **JC**

Sibelius' Vioolconcert en de schreeuw van de natuur

Simone Lamsma keert terug in de Matinee. Duistere atmosferen omgeven de vele tinten wit in Sibelius' *Vioolconcert*.

Radio Filharmonisch Orkest

Bas Wiegers dirigent

Simone Lamsma viool

XU **Roar of nature**
(Nederlandse première)

SIBELIUS **Vioolconcert**
PROKOFJEV **Zesde symfonie**

€ 42 / KORTING € 37

Portret van Patricia Kopatchinskaja

“I am not interested in the violin. I am not really a violinist” – aldus Patricia Kopatchinskaja. De Spanjaard Francisco Coll schreef – daardoor begeistert – een prachtig *Vioolconcert* voor haar.

Patricia Kopatchinskaja

Kopatchinskaja speelt nieuw vioolconcert

De Moldavische Patricia Kopatchinskaja verhuisde na de val van de Sovjet-Unie naar Wenen. Daar speelde zij waar ze maar kon en componeerde in de tram. Intussen is ze een internationale ster, die in podiumverschijning en repertoirekeuze opvalt. De New York Times kopte: “Wild child of classical violin”. De Spaanse componist én schilder Francisco Coll (*1985) noemt zijn nieuwe *Vioolconcert*, dat hier zijn – door corona uitgestelde – Nederlandse première beleeft, een ‘portret’ van Kopatchinskaja.

Karina Canellakis dirigeert Bartók en Dvořák

Béla Bartók was nog maar 31 jaar toen hij zijn *Vier orkeststukken* schreef in een versie voor twee piano's. Met de orkestratie wachtte hij negen jaar, en die beslissing heeft jammer genoeg een rem gezet op de belangstelling voor een geniaal ‘jeugdwerk’. De *Zevende symfonie* van Antonín Dvořák was een opdracht van de London Philharmonic Society, zijn eerste grote internationale uitdaging. Vanuit een diep tragisch begin in d-mineur werkt Dvořák naar een stralende finale in D-majeur. ^{SR}

Radio Filharmonisch Orkest
Karina Canellakis dirigent
Patricia Kopatchinskaja viool

BARTÓK **Vier stukken voor orkest**
opus 12

COLL **Vioolconcert**
(opdrachtwerk Orchestre Philharmonique du Luxembourg, London Symphony Orchestra, Seattle Symphony, Bamberger Symphoniker en NTR Zaterdag-Matinee – Nederlandse première, mede mogelijk gemaakt door de Stichting Vrienden van de Matinee)

DVOŘÁK **Zevende symfonie**

€ 42 / KORTING € 37

Barbara Hannigan zingt Let me tell you

Barbara Hannigan en Karina Canellakis geven Abrahamsens wereldhit *Let me tell you* profiel met de ongrijpbare schoonheid van Wagner en Sibelius.

Barbara Hannigan

Radio Filharmonisch Orkest
Karina Canellakis dirigent
Barbara Hannigan sopraan

WAGNER **Ouverture Parsifal**
 ABRAHAMSEN **Let me tell you**
 SIBELIUS **Lemminkäinen-suite**

€ 42 / KORTING € 37

Karina Canellakis

Abrahamsens muze: Barbara Hannigan

Hans Abrahamsens liederencyclus *Let me tell you* werd de wereldhit die hedendaagse muziek zelden is. Na de eerste uitvoering door sopraan Barbara Hannigan en de Berliner Philharmoniker onder Andris Nelsons werd de aangrijpende muziek veelvuldig uitgevoerd door topdirigenten. Hannigan werd voor Abrahamsen de muze die Lotte Lenya voor Kurt Weill was, en Cathy Berberian voor Luciano Berio; haar unieke vocale kwaliteiten en creatieve input drukten een onuitwisbaar stempel op vorm en inhoud van Abrahamsens magische muziek.

De 'oeroude' magie van Wagner en Sibelius

Abrahamsens ijle, tragische geluid wordt in de Matinee passend omlijst door de zwevende klanken van Wagners *Parsifal*-voorspel en de monumentale *Lemminkäinen-suite* van de Finse Einzelgänger Jean Sibelius. Sibelius heeft met Abrahamsen wel meer gemeen dan zijn noordse afkomst. Wat Herbert von Karajan over Sibelius zei, geldt onverkort voor de muziek van Abrahamsen. Hun geheimzinnige oeuvres liggen als zwerfkeien in een niemandsland. Ze lijken oeroud, en niemand weet hoe ze er zijn terechtgekomen. Vraag niet hoe en waarom, neem ze zoals ze zijn – en geef je over aan hun onbegrijpelijke schoonheid. BVP

Pablo Heras-Casado

Zuid-Amerika in klank gevat

Hoewel coronatijden wereldreizen vrijwel onmogelijk maakten, trekt Richard Rijnvos – in gedachten – al sinds 2011 de wereld rond om alle werelddelen muzikaal in kaart te brengen voor zijn cyclus *Grand Atlas*. In 2016 dirigeerde Pablo Heras-Casado al het derde deel *Asie* tijdens de ZaterdagMatinee. Nu keert de Spaanse dirigent terug voor de aanvankelijk voor 2020 geplande première van het zesde deel: *Amérique du Sud*. Vogels uit Brazilië mengen zich met de muziektradities van de Chiriguano's uit Bolivia en de Mapuche uit Patagonië, en met de Argentijnse tango.

De volksmuziek volgens Falla en Dvořák

Rijnvos laat volksmuziek in zijn werk toe. Veel eerder al was de folklore voor Manuel de Falla en Antonín Dvořák een belangrijke inspiratiebron. In *Noches en los jardines de España* ving de eerste de Spaanse sfeer die de Latijns-Amerikaanse cultuur mee-bepaalde. En met zijn beroemde *Negende symfonie* zette Dvořák het Noord-Amerikaanse continent ertoe aan te rade te gaan bij de eigen cultuur, zelfs al verklankte de componist in dit werk eigenlijk vooral zijn heimwee naar zijn oude Tsjechische vaderland. PJ

De imaginaire wereldreizen van Rijnvos en Dvořák

Het zesde deel van de cyclus *Grand Atlas* van Richard Rijnvos evoceert, naast de fameuze werken van Falla en Dvořák, een opzweepende imaginaire wereldreis.

Radio Filharmonisch Orkest
Pablo Heras-Casado dirigent
Bertrand Chamayou piano

RIJNVOS **Amérique du Sud**
 (opdrachtwerk NTR ZaterdagMatinee – wereldpremière, mede mogelijk gemaakt door het Fonds Podiumkunsten)
 FALLA **Noches en los jardines de España**
 DVOŘÁK **Negende symfonie 'Uit de nieuwe wereld'**

€ 42 / KORTING € 37

SPIEGELZAAL 13.40-14.05 UUR
 Frederike Berntsen in gesprek met Richard Rijnvos

Tweemaal Beethoven op fortepiano

De Hongaarse meesterpianist András Schiff speelt twee van Beethovens vijf pianoconcerten. Hij dirigeert óók – het Orchestra of the Age of Enlightenment.

Orchestra of the Age of Enlightenment
András Schiff fortepiano en muzikale leiding

BEETHOVEN **Derde pianoconcert**
 HAYDN **Symfonie nr. 99**
 BEETHOVEN **Vierde pianoconcert**

€ 42 / KORTING € 37

András Schiff

Midden-Europese traditie

Meesterpianist András Schiff is altijd op zoek naar het naadje van de kous. De oorsprong van een partituur is voor hem net zo intrigerend als de ontwikkeling van zijn instrument. Schiff groeide op in de Midden-Europese muziektraditie die gebouwd is op de pijlers Bach en Beethoven. Hij studeerde in Boedapest, de bakermat van grote dirigenten als Fritz Reiner, Eugene Ormandy en George Szell – net als hijzelf van Hongaars-Joodse komaf.

András Schiff speelt twee Beethoven-concerten

Voor Schiff zijn Bach en Beethoven het alfa en omega van de muziek, maar toch heeft hij zich pas na zijn vijftigste in het openbaar vertoond met de pianosonates van Beethoven – “Beethoven is niet voor kinderen”. De pianist dirigeert zelf, zal nooit de maestro willen uithangen, maar richtte ooit zelfs een orkest op “om niet altijd alleen op tournee te gaan”. In Haydn waardeert hij de sprankelende humor. SR

Astrid Kruse Jensen *Disappearing into the Past #23*, 2010-2012

Archival fiber print

GOK & FRIENDS 4 CONCERTEN

SCHÜTZ
 BACH
 MENDELSSOHN
 BRAHMS
 REHNQVIST
 ABRAHAMSEN
 SZYMANOWSKI

PÄRT
 SCHNITTKE
 MOZART
 BEETHOVEN/
 COOPER
 ROSSINI

PRIJS PER CONCERT € 42
 GOK & FRIENDS-1 € 49
 KORTINGSPRIJS € 37 / € 43
 ABONNEMENT € 108
(vanaf 1-1-2022)

Ensemble Pygmalion: Ein deutsches Requiem

Het ensemble Pygmalion en Raphaël Pichon combineren Schütz en Bach met Brahms, die zijn klassiekers kende en waardeerde.

Pygmalion

Pygmalion

Raphaël Pichon dirigent
Mari Eriksmoen sopraan
André Schuen bariton

SCHÜTZ **Selig sind die Toten** uit **Geistliche Chormusik** SWV 391

BACH **Es ist nichts Gesundes an meinem Leibe**, BWV 25

MENDELSSOHN **Mitten wir im Leben sind** uit **Drei Kirchenmusiken** opus 23 nr. 3

BRAHMS **Begräbnisgesang**

BRAHMS **Ein deutsches Requiem**

€ 49 / KORTING € 43

Brahms' koorklassiekers

Dat Johannes Brahms *Ein deutsches Requiem* kort na het overlijden van zijn moeder van een extra deel voorzag, is wellicht geen toeval: uit verdriet wordt vaak de mooiste muziek geboren. Dat geldt zeker voor deze koorklassieker die Brahms' grote doorbraak betekende. *Begräbnisgesang* was dan weer het allereerste werk waarin hij koor en orkest tot één geheel van kleur en emotie wist te smeden.

Pijn en verlossing

Drie andere composities rond leven, lijden en dood maken de cirkel van dit programma rond. Brahms en de door hem zeer bewonderde Mendelssohn spiegelde zich aan het meerkorige oeuvre van Schütz en Bach. Schütz schreef met *Geistliche Chormusik* een motetbundel waarin het leed van de Dertigjarige Oorlog doorschemert. Bach, die na Schütz de vaandeldrager werd van de Duitse barok, bedeeft een opvallende rol toe aan drie trombones in een cantate die mijmert over pijn en verlossing.

ST

Slobodeniouk: premières uit Zweden en Denemarken

De Scandinaviërs Hans Abrahamsen en Karin Rehnqvist scheppen ongekende werelden. Dima Slobodeniouk dirigeert twee Nederlandse premières die we al eerder hadden willen horen.

Dima Slobodeniouk

Reiziger in een vreemd land

Van een componist met een verleden als hoornist verwacht je een hoornconcert. Maar Hans Abrahamsens *Hoornconcert* is geen stuk waarin virtuositeit en lyriek elkaar keurig in balans houden. De hoornist verhoudt zich tot het orkest aanvallend als een reiziger tot een vreemd land waarvan hij de taal niet machtig lijkt te zijn. In het tweede deel, 'stormachtig en onrustig', hoor je hoe hij ongedurig maar steeds indringender contact probeert te maken. Dat lukt pas in het derde deel, waar de partijen 'plötzlich freundlich fließend' met elkaar beginnen te communiceren. Door de geraffineerde transformatie van gespeelde verstrooidheid naar intense concentratie is het stuk met niets te vergelijken. Solist is Stefan Dohr, solohoornist van de Berliner Philharmoniker, die het stuk in januari 2020 in Berlijn ten doop hield.

De wereld na de catastrofe

Voorafgaand dirigeert Dima Slobodeniouk de (eveneens wegens corona) uitgestelde première van Karin Rehnqvists *Silent Earth* voor koor en orkest op teksten van Kerstin Perski, een visioen van de wereld na de klimaatcatastrofe; daarna het wonderschone, bijna onwereldlijk-mooie *Stabat Mater* (1926) van de Pool Karol Szymanowski. BVP

Radio Filharmonisch Orkest

Groot Omroepkoor

Dima Slobodeniouk dirigent

Peter Dijkstra koordirigent

Stefan Dohr hoorn

Ewa Tracz sopraan

Aigul Akhmetshina mezzosopraan

Kostas Smoriginas bas-bariton

REHNQVIST **Silent earth** (opdrachtwerk

Eduard van Beinum Stichting voor NTR ZaterdagMatinee en Sveriges Radios Symfoniorkester - Nederlandse première)

ABRAHAMSEN **Hoornconcert** (opdrachtwerk

Berliner Philharmoniker, NHK Symphony Orchestra Tokyo, Seattle Symphony, Auckland Philharmonic Orchestra en NTR ZaterdagMatinee - Nederlandse première, mede mogelijk gemaakt door de Stichting Vrienden van de Matinee)

SZYMANOWSKI **Stabat Mater**

€ 42 / KORTING € 37

SPIEGELZAAL 13.40-14.05 UUR

Frederike Berntsen in gesprek met Karin Rehnqvist (*voertaal Engels*)

Benjamin Goodson

Schnittkes ontheemdheid

Ontheemd, zo voelde Alfred Schnittke zich als Wolga-Duitser van joodse komaf in Sovjet-Rusland. Dat klinkt door in zijn muziek. Van zijn 'ongebondenheid' maakte hij zijn kracht: met zijn polystylisme wist hij de wereld te veroveren. Oude muziek, romantiek, neoclassicisme en naoorlogs modernisme: Schnittke zocht en vond de grootste gemene deler. In zijn koorwerken bracht hij zelfs de katholieke en de Russisch-orthodoxe traditie bijeen. De *Boetepsalmen*, in 1988 geschreven ter viering van 1000 jaar christendom in Rusland, behoren tot zijn meesterwerken. Intense muziek is het.

De ingetogen Arvo Pärt

De Est Arvo Pärt putte voor zijn *Kanon Pokajanen* net als Schnittke uit geestelijke teksten. Met zijn deels op het geluid van Russisch klokgelui geïnspireerde 'tintinnabulistijl' koos hij een meer ingetogen klank. Zijn in 1990 geschreven *The Beatitudes*, voor gemengd koor en orgel, daagt het Groot Omroepkoor uit zich van zijn meest verstilde kant te laten horen. ^{PI}

GOK & FRIENDS 3

zat 12 mrt 2022 | 14.15 uur

Pärt, Schnittke en de Russische koortraditie

Hoe houd je de traditie van de Russisch-orthodoxe muziek actueel? Fascinerend: Arvo Pärt en Alfred Schnittke kozen een volledig eigen pad.

Groot Omroepkoor
Benjamin Goodson dirigent
Stephan Kiefer orgel

PÄRT **Gebet nach dem Kanon** uit
Kanon Pokajanen
PÄRT **Pari intervallo**
PÄRT **The Beatitudes**
SCHNITTKE **Twaalf boetepsalmen**

€ 42 / KORTING € 37

Michele Mariotti dirigeert Rossini's Stabat Mater

Michele Mariotti maakte in Nederland de tongen los met zijn ZaterdagMatinee-vertolking van Rossini's *Semiramide*. In dit concert presenteert hij zijn geniale *Stabat Mater*.

**Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor**

Michele Mariotti dirigent

Michael Gläser koordirigent

Albina Shagimuratova sopraan

Cecilia Molinari mezzosopraan

Xabier Anduaga tenor

Marko Mimica bas

MOZART **Maurerische Trauermusik**
BEETHOVEN/
COOPER **Tiende symfonie** (eerste deel)
ROSSINI **Stabat Mater**

€ 42 / KORTING € 37

SPIEGELZAAL 13.40-14.05 UUR

Prof. Barry Cooper spreekt over zijn reconstructie van het eerste deel van de *Tiende symfonie* van Beethoven (*voertaal Engels*)

Michele Mariotti

Rossini ná de opera's

Rossini schreef zijn eerste opera op zijn achttiende, en kapte ermee op zijn zevenendertigste. Negen-tien jaren waarin hij 39 opera's produceerde. Hij stopte op het hoogtepunt van zijn roem, als vermogend man met ernstige gezondheidsproblemen. Toch kwam tussen 1831 en 1842 met vallen en opstaan een groot religieus werk uit zijn pen: het *Stabat Mater*, een geniale schepping die tot de top van zijn oeuvre wordt gerekend.

Beethovens Tiende symfonie

Beethovens vriend en duvelstoejager Karl Holz vertelt: "Beethoven heeft de volledige *Tiende symfonie* voorgespeeld. Hij had schetsen voor alle delen, schetsen die echter door niemand te ontcijferen waren." De Britse musicoloog Barry Cooper probeerde het. In 1988 kwam hij met een uitgewerkte versie van het eerste deel: "al was het alleen maar om te laten horen wat Beethoven in schets nagelaten heeft." Spannend! SR

Astrid Kruse Jensen *Disappearing into the Past* #3, 2010-2012
Archival fiber print

OUDE MUZIEK 5 CONCERTEN

TELEMANN
HÄNDEL
VIVALDI
GRAUN

HÄNDEL/PISENDEL
PISENDEL
ZELENKA
HASSE

PRIJS PER CONCERT € 49
KORTINGSPRIJS € 43
ABONNEMENT € 126
(vanaf 1-1-2022)

René Jacobs en Telemanns Orpheus

Die wunderbare Beständigkeit der Liebe oder Orpheus – het is een hele titel voor voor de zelden gehoorde opera van Telemann. René Jacobs zal aantonen: de componist stond zijn mannetje naast Bach en Händel.

René Jacobs

B'Rock Orchestra

René Jacobs dirigent

Orpheus **Krešimir Stražanac** bariton

Orasia **Kateryna Kasper** sopraan

Eurydice **Mirella Hagen** sopraan

Eurimedes **David Fischer** tenor

Cephisa/Priesterin **Salomé Haller** sopraan

Pluto **Christian Immler** bariton

Ascalax **Benno Schachtner** counter-tenor

TELEMANN **Orpheus**

(Nederlandse première)

€ 49 / KORTING € 43

Krešimir Stražanac

Telemann de polyglot: echte Europese opera

Hij blijft een beetje het ondergeschoven kindje naast Bach en Händel, maar Telemann werd in zijn tijd minstens zo hoog gewaardeerd als die twee andere Duitse titanen. Ook op het gebied van oratorium en opera was hij meer dan verdienstelijk. Zijn versie van het beroemde Orpheus-verhaal laat meteen zien hoe polyglot Telemann was. Hoewel zijn opera grotendeels in het Duits wordt gezongen, leende hij teksten van zijn collega's Händel en Lully, en zette hij hun aria's opnieuw op muziek, maar dan wel in het Italiaans en het Frans. Zo werd zijn *Orpheus* een echte Europese opera, hoewel sommigen het een 'muzikale hutspot' vonden. Natuurlijk bewijst het Orpheus-verhaal de kracht van zang en muziek. Hoewel Orpheus, hier een bariton-rol, faalt en naar Eurydice omkijkt in de onderwereld, blijft hij haar toch trouw, vandaar die 'wonderbare Beständigkeit der Liebe'.

Zo'n 250 jaar na de première herontdekt

In 1726 ging de opera in première in het Theater am Gänsemarkt in Hamburg, waar ook Händel ooit zijn carrière was begonnen. Pas midden jaren zeventig van de vorige eeuw werd de partituur herontdekt, wat deze eerste uitvoering in Nederland extra bijzonder maakt. **WB**

William Christie

William Christie dirigeert Händel

Met zijn Les Arts Florissants brengt William Christie, de 'oude rot' in de oudemuziekwereld, Händels oratorium *L'Allegro, il Penseroso ed il Moderato*. Twee jaar ouder dan *Messiah*.

Tussen Saul en Messiah

De 'continentale' componist Georg Friedrich Händel maakte de opera in Engeland populair, maar onder invloed van de anglicaanse cultuur herzag hij zijn opvattingen over het Duitse en Italiaanse oratorium volledig. Händel componeerde *L'Allegro* in 1740, vlak na het grote dramatische oratorium *Saul* en twee jaar vóór zijn monumentale *Messiah*. Het uitgangspunt vormt nu geen bijbels-dramatisch relaas, maar eigenlijk een vocaal-intellectuele gedachteoefening over de twee fundamentele humeuren van de mens: opgewektheid (*L'Allegro*) en contemplatie (*Il Penseroso*), op basis van gedichten van John Milton. Librettist Charles Jennens, die ook de teksten voor *Saul* en *Messiah* samenstelde, voegde er in de geest van de Verlichting een derde deel aan toe: *Il Moderato*, de gematigdheid. Solisten en koor wisselen elkaar voortdurend af.

Hoogtepunten

Een hoogtepunt vormt het magische slotkoor van het tweede deel: 'These pleasures, Melancholy, give, / And we with thee will choose to live', gebaseerd op de anglicaanse *verse anthem*. Ontroerend is ook het duet voor sopraan en tenor in deel drie, 'As steals the morn upon the night', dat Jennens uit Shakespeares *Tempest* plukte en dat Händel van een hartverscheurend mooie hobo-begeleiding voorziet. **WB**

Les Arts Florissants

William Christie dirigent

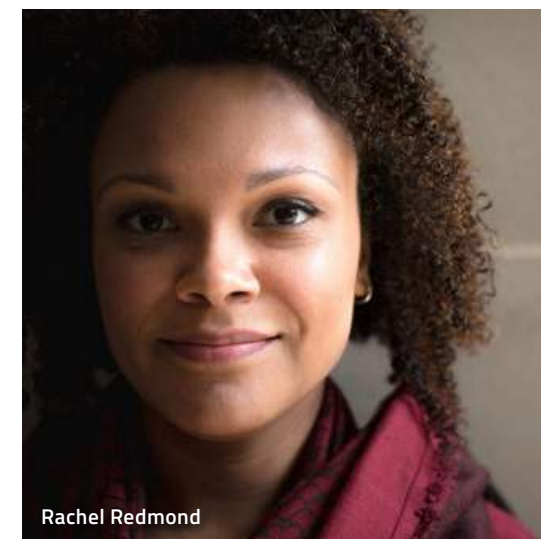
Rachel Redmond sopraan

James Way tenor

Andrew Foster-Williams bas

HÄNDEL **L'Allegro, il Penseroso ed il Moderato**

€ 49 / KORTING € 43

Rachel Redmond

OUDE MUZIEK 3

zat 5 feb 2022 | 13.00 uur

Giacomelli's Merope – opera voor Farinelli en Caffarelli

Andrea Marcon dirigeerde menige Vivaldi-opera in de Matinee. Nu keren hij en zijn La Cetra terug met *Merope*, de opera die zijn iets jongere tijdgenoot Giacomelli schreef voor de grootste castraten van zijn tijd.

Andrea Marcon

"Merope zal winnen"

Na Vivaldi en Monteverdi is Andrea Marcon zowat het meest succesvolle muzikale exportproduct van de Veneto. Hij is al ruim tien jaar lang kind aan huis bij Zaterdag-Matinee. En heeft een boontje voor Nederland: "Ik kwam hier voor het eerst als twintiger. Ook in Italië waren we toen wild van Leonhardt, Brüggen en Bylsma. Mijn eerste concert was in Alkmaar. Ik weet nog dat ik dacht: allemachtig, ik treed op in het land van mijn goden!" Dit seizoen keert Marcon terug met *Merope*, de opera waarmee Geminiano Giacomelli in 1734 Venetië veroverde.

Waarom was dat zo'n monstersucces?

Dit is geen traditionele Vivaldi-opera maar een intens muziekdrama naar Napolitaanse 'gusto': het nieuwste van het nieuwste en dus spek naar de bek van de trendy Venetianen. Bovendien had Giacomelli een topcast bij elkaar weten te krijgen, met de castraten Farinelli en Caffarelli: twee supersterren in de ultieme vocale *battle*! Een van de evergreens is 'Quell'usignolo': een lied dat zich via Farinelli een weg baande tot in de slaapkamer van de Spaanse koning, die het elke avond opnieuw wilde horen. Het blijft onbegrijpelijk

dat de opera nooit werd hernomen. Er bestaat zelfs geen moderne editie! We hebben zelf een transcriptie moeten maken: een titanenwerk. Maar: dit wordt een succes, zeker weten. Bach triomfeert zelfs in slechte uitvoeringen. Hier moet de combinatie van partituur en vertolkers precies goed zitten. En daarin zijn we geslaagd: het team dat in Amsterdam optreedt, zal *Merope* opnieuw doen winnen...

...en uw indrukwekkende palmares bij ZaterdagMatinee nog meer glans geven.

Onze samenwerking is echt uniek. Normaliter maak ik een programma en beslist een huis of het al dan niet op de affiche komt. Hier gaat het andersom: als artistiek leider Kees Vlaardingerbroek een idee krijgt dat met Italiaanse barok te maken heeft, is de kans groot dat hij bij mij aanklopt. De hele productie groeit dan vanuit dat pingpongspel. Het is een manier van werken die veel tijd en discussie vergt, maar (lachend): dat is voor ons eigenlijk al de helft van het plezier.

SOFIE TAES

Uiterst virtuoze Italiaanse laat-barok

In 1732 schreef de Napolitaanse componist Riccardo Broschi de opera *Merope*, vooral bedoeld als paradebaardje voor zijn broer, de sopraan-castrat zanger Carlo Broschi, die beter bekend was en is onder de naam Farinelli. Nog geen twee jaar later doet de Noord-Italiaanse componist Geminiano Giacomelli daar nog een schepje bovenop. Ook hij schrijft een vocaal virtuoze *Merope*, met twee beroemde castrat zangers in de hoofdrollen: Farinelli én de mezzosopraancastraat Gaetano Majorano, vooral bekend onder de naam Caffarelli. Beiden zouden in die periode ook figureren in de Londense operascene rondom Händel en Porpora.

'De nachtegaal' uit Merope stemde de koning goedgemutst

Giacomelli, componist van geestelijke muziek, oratoria en opera's, werd hooglijk gewaardeerd door Benedetto Marcello, wat hem waarschijnlijk de opdracht opleverde om *Merope* voor het befaamde Teatro San Giovanni Gristostomo in Venetië te schrijven. Toen Farinelli in zijn nadagen aan het Spaanse hof werkzaam was, schijnt hij de aria 'Quell'usignolo...' (Die nachtegaal) uit *Merope* steeds te hebben gezongen om de depressieve koning op te monteren. WB

La Cetra Barockorchester Basel

Andrea Marcon dirigent

Merope **Magdalena Kožená** mezzosopraan

Epitide **Kangmin Justin Kim** countertenor

Licisco **Carlo Vistoli** countertenor

Argia **Beth Taylor** mezzosopraan

Trasimede **Vasilisa Berzhanskaya** mezzosopraan

Polifonte **Emiliano Gonzalez Toro** tenor

GIACOMELLI **Merope** (Nederlandse première)

€ 49 / KORTING € 43

Magdalena Kožená

Nederlandse Bachvereniging: Der Tod Jesu

Enkele weken voor Goede Vrijdag brengt de Nederlandse Bachvereniging een minder gebruikelijke versie van het lijdensverhaal: *Der Tod Jesu*.

Nederlandse Bachvereniging

Koor en orkest van de Nederlandse Bachvereniging
Shunske Sato dirigent
Rachel Redmond sopraan
Marcel Beekman tenor
Matthias Winckler bas

GRAUN **Der Tod Jesu**

€ 49 / KORTING € 43

Shunske Sato

Grauns reflectie op het lijdensverhaal

Het was geen bittere strijd maar een kwestie van serendipiteit: Carl Heinrich Graun en Georg Philipp Telemann zetten het oratoriumlibretto *Der Tod Jesu* zowat gelijktijdig op muziek. Maar het resultaat had niet meer verschillend kunnen zijn. Telemann hield het op complexe Noord-Duitse barok. Graun koos voor een meer operateske zetting die op reflectie focust. De diepe tragiek van Christus' marteldood maakte plaats voor een net zo indrukwekkende Empfindsamkeit.

Passiemuziek, voordat Bach de standaard werd

Van bij het begin werd *Der Tod Jesu* zowel geliefd als gewraakt. Ondanks de kritiek zou *Der Tod Jesu* zowat overal in Duitsland jaarlijks weerklinken op Goede Vrijdag, totdat de passiemuziek van Bach de fakkel in de negentiende eeuw overnam. Met de Nederlandse Bachvereniging krijgt Grauns maître d'oeuvre, een sleutelwerk in de overgang van laatbarok naar preklassiek, de ereplaats die het toekomt. **ST**

Julia Lezhneva

Barokke virtuositeit met Julia Lezhneva

De oudemuziekspecialisten van Concerto Köln en de Russische stersopraan Julia Lezhneva nemen de meest kleurrijke barokmuziek mee naar Amsterdam: van Vivaldi – via Pisendel – tot Hasse.

Virtuoze aria's door Julia Lezhneva

Was Vivaldi ooit in Amsterdam? En schreef hij het concerto 'di Amsterdam' voor het eeuwfeest van de Schouwburg? Vast staat dat 'Il prete rosso' in Nederland gold als keizer van de instrumentale muziek. Vivaldi's topleerling Pisendel ontketende in Dresden een ware Vivaldi-cultus. In de opera seria spande Johann Adolph Hasse daar de kroon. Concerto Köln en Julia Lezhneva laten proeven van *Irene*: een pikante saga over een Byzantijnse keizerin verstrikt in een web van intriges. Hasse schreef de titelrol voor zijn echtgenote Faustina Bordoni: prima donna aan de Saksische hofkapel en een van Händels stersopranen in Londen.

Expressieve, gedurfde barok

In Saksen verkeerden de Hasses ook in het gezelschap van Zelenka, de meest succesvolle exponent van de Tsjechische barok. Zelenka's non-conformistische stijl komt uitstekend tot zijn recht in *Hypocondrie*: zeven concerterende instrumenten worstelen met pijntjes, appelflauwt en nerveuze crises in muziek die uit messcherp contrapunt haar energie put, en uit gedurfde harmonieën haar beeldende kracht. **ST**

Concerto Köln

Julia Lezhneva sopraan
Mayumi Hirasaki viool
Emilio Percan viool

- VIVALDI **Violconcert in D, RV 562a 'di Amsterdam'**
- VIVALDI **In furore giustissimae irae, RV 626**
- HÄNDEL/PISENDEL **Trionsonate in F, HWV 392**
- PISENDEL **Violconcert in D**
- ZELENKA **Hypocondrie**
- HASSE **'Un si funesto addio' uit Irene**
- VIVALDI **Concert voor 2 violen in a, RV 523**
- HASSE **Sinfonia & 'Che d'un bene mi privi ... Sì, di ferri mi cingete' uit Irene**

€ 49 / KORTING € 43

De 'jonge muziek' van Steve Reich

Als er een pantheon van componisten bestaat, dan is Steve Reich (1936) daar al decennia lang in opgenomen. In de jaren zestig zocht hij een weg uit het toen heersende serialisme. Hij vond zijn eigen taal in sonore harmonieën en een vaste puls – niet door nostalgisch terug te grijpen op de muziekgeschiedenis, maar door zijn licht op te steken buiten de klassieke muziek. "Iedere muziek is volksmuziek", aldus de jonge Reich. Inmiddels reikt de invloed van Reichs muziek ver voorbij de klassieke grenzen, van EDM (dance) tot jazz, rock en hiphop. Als je zijn muziek van de laatste decennia hoort, kun je bovendien nauwelijks geloven dat dit het geluid van een componist op leeftijd is. Zijn vitale werken doen eerder een dertiger achter de noten vermoeden.

Kleine stappen

In C van zijn collega Terry Riley zorgde voor de grote kentering in het muzikale denken van Reich: een hypnotische muzikale mantra van herhalende melodische patronen. De ontwikkeling van Reich als componist laat zich vervolgens lezen als een proces dat hij stap voor stap voltrok. Zijn ontmoeting met de Ghanese muziek in 1970 bleek van groot belang. In het sleutelwerk *Drumming*

(1971) richtte Reich zich helemaal op ritme, met Afrikaanse drum patronen als blauwdruk. In *Music for 18 Musicians* (1978) ontwikkelde hij vervolgens zijn eigen harmonische taal, die meer verwantschap heeft met de jazz en Balinese gamelan dan met de klassieke harmonieleer. In *Tehillim* (1981) ontdekte hij zijn eigen, joodse wortels: die inspireerden hem voor het eerst tot het schrijven van echte melodieën. Je zou kunnen zeggen dat zijn taal 'af' was op het moment dat hij spreek samples gaat gebruiken als melodisch materiaal, in werken zoals het aangrijpende *Different Trains* (1988). Van ritme naar harmonie en melodie: kleine stappen die Reich op een onnavolgbare wijze tot sprongen maakte. "How small a thought it takes to fill a whole life": hoe klein kan een gedachte zijn om toch een heel leven te vullen. Ik denk weleens dat de gezongen tekst uit *Proverb* het levensmotto van Steve Reich zou moeten zijn.

ANTHONY FIUMARA

Steve Reich 85!

16 okt HEDENDAAGS 1 | REICH *Tehillim*, *Traveler's Prayer* WP, *Music for 18 Musicians* | p 60

Astrid Kruse Jensen *Disappearing into the Past #22*, 2010-2012
Archival fiber print

REICH
LIGETI
XENAKIS
ABRAHAMSEN

HEDENDAAGS 4 CONCERTEN

PRIJS PER CONCERT € 42
HEDENDAAGS-2 € 49
KORTINGSPRIJS € 37 / € 43
ABONNEMENT € 71
(vanaf 1-1-2022)

Steve Reich 85!

De Amerikaanse componist Steve Reich vond een nieuw idioom door zijn licht ook op te steken buiten de grenzen van de klassieke muziek. Hij wordt 85, en alleen al dát is reden voor een complete Reich-Matinee.

Colin Currie Group

Synergy Vocals

Colin Currie slagwerk en muzikale leiding

REICH **Tehillim**

REICH **Traveler's Prayer**

(gecomponeerd in opdracht van o.a. de NTR ZaterdagMatinee, met financiële steun van de Vrienden van de Matinee - wereldpremière)

REICH **Music for 18 Musicians**

€ 42 / KORTING € 37

SPIEGELZAAL 12.55-13.10 UUR

Antony Fiumara in gesprek met Steve Reich

Colin Currie Group

Reich in de klassieke canon

Er zijn componisten die werken zoals fotografen: veel materiaal maken en het nageslacht de beste werken laten uitkiezen. Zo niet Steve Reich: elk werk dat hij vanaf de jaren zestig maakte, is raak geschoten en heeft inmiddels zijn plaats in de klassieke canon gevonden. Combineerde hij in zijn sleutelwerk *Music for 18 Musicians* zijn ervaringen met Ghanese Ewe-drummers met een nieuw gevonden harmonische taal, zo vond hij in *Tehillim* de melodie in zijn muziek, en zijn joodse wortels in zijn leven.

Wereldpremière

Reichs nieuwe werk *Traveler's Prayer* (reizigers-gebed), dat hij in coronatijd componeerde in opdracht van o.a. de ZaterdagMatinee, ontleent zijn titel aan het joods gebedenboek. "Een van de redenen om dit werk te schrijven is dat ik 83 jaar oud ben", aldus Reich. "De reis kan natuurlijk van New York naar Californië zijn, maar ook van dit leven naar het volgende. Wat dat ook moge zijn." AF

Le Grand Macabre van György Ligeti

James Gaffigan dirigeert de enige opera die de dwarse avant-gardist György Ligeti (1923-2006) schreef. Aangrijpend theater, van bizar tot sensueel.

Heidi Melton

Merkwaardig actuele opera

Er is eigenlijk geen geschiktere opera te bedenken in deze tijden van pandemieën, ecologische catastrofes, bloedige burgeroorlogen en politieke instabiliteit dan *Le Grand Macabre* van de Hongaar György Ligeti, een werk dat werd voltooid in 1977 en herzien in 1996. De dwarse avant-gardecomponist baseerde zijn verhaal op het absurdistische toneelstuk *La balade du Grand Macabre* van de Franstalige Vlaming Michel De Ghelderode. In bizarre scènes volgen we de dronkaard Piet the Pot in zijn vele ontmoetingen met de vleselijke liefde en de naakte politieke machtsstrijd.

Ligeti: de top van de twintigste eeuw

De Jeroen-Bosch-achtige bontheid van de vertelling vertaalde Ligeti in groteske pastiches vol overtrokken zangstijlen, die de voorbijgocale eeuwen persifleren. Toch weet hij je uiteindelijk naar de keel te grijpen met een prachtig sensueel duet tussen sopraan en mezzosopraan, met de virtuoze countertenorrol van Prins Go-Go, en zelfs met de grote macabere Dood zelf, belichaamd in de bas-bariton Nekrotzar. Het post-apocalyptische landschap dat Ligeti aan het slot met strijkers en mondharmonica's schildert, maakt duidelijk dat hij tot de belangrijkste componisten van de twintigste eeuw behoort. WB

Radio Filharmonisch Orkest

Groot Omroepkoor

James Gaffigan dirigent

Gijs Leenaars koordirigent

Mescalina Heidi Melton sopraan

Nekrotzar Martin Winkler bas-bariton

Amanda Sofia Fomina sopraan

Amando Marta Fontanals-Slimmons mezzosopraan

Piet the Pot Peter Hoare tenor

Prince Go-Go Vince Yi countertenor

Astradamors Seth Carico bas-bariton

White-Party Paul Curievici tenor

Minister Paul Curievici tenor

Black-Party Tim Kuypers bariton

Minister Tim Kuypers bariton

Venus / Gepopo Sara Hershkowitz sopraan

LIGETI **Le Grand Macabre**

€ 49 / KORTING € 43

Kraanerg: Xenakis' ambitieuze ballet

Klangforum Wien brengt *Kraanerg* van Iannis Xenakis: intrigerende balletmuziek, die verbonden is met de sociale onrust van '68.

Klangforum Wien

Klangforum Wien

Sylvain Cambreling dirigent

XENAKIS **Kraanerg**
(integrale balletmuziek -
Nederlandse première)

€ 42 / KORTING € 37

Sylvain Cambreling

Ballet zonder lineair verhaal

Met zijn 75 minuten is *Kraanerg* voor kamerorkest en vierkanaalssoundtrack het omvangrijkste en meest ambitieuze werk van Xenakis. De componist schreef het in 1968 voor de Franse choreograaf Roland Petit. Een van de belangrijke kenmerken van Xenakis' muziek is de non-lineaire vorm. Al in zijn 'opus 1', *Metastaseis* (1954), is er weinig verband tussen de monolithische opening en het daaropvolgende seriële contrapunt. Uitgangspunt voor de compositie is de wiskundige groepentheorie, die maakt dat het werk zich presenteert als een auditief mozaïek. Geen lineair muzikaal verhaal dus, maar een afwisseling tussen contrastrijke segmenten waarin orkestgroepen, elektronische geluiden en stilte elkaar afwisselen.

Muziek uit tijden van sociale onrust

De titel is een samenstelling van de Griekse woorden voor 'volbrengen' en 'energie'. Xenakis doelde daarmee op de persoonlijke strijd om obstakels te overwinnen, maar ook de sociale onrust van die tijd, die hem ongetwijfeld deed denken aan zijn eigen activiteiten als verzetsstrijder in Athene in de jaren veertig. Het leverde rauwe muziek op, die nog niet eerder in een Nederlandse concertzaal te horen was. **AF**

Brad Lubman

De ijzingwekkende natuurbeelden van Hans Abrahamsen

Asko|Schönberg en Brad Lubman brengen drie magisch-romantische 'natuurbeelden' van Hans Abrahamsen: *Winternacht*, *Schnee* en *Wald*.

Ensemblewerken over ijs en woud

Abrahamsens ensemblewerken *Winternacht*, *Schnee* en *Wald* kunnen met enig recht een trilogie worden genoemd. Ze gaan over winter, woud, ijs, nachtelijke sleeritten, romantische beelden. Zelf noemt de componist *Wald* de tweelingzuster van zowel *Schnee* als van zijn eerdere blaaskwintet *Walden* (1978). De titel voor *Walden* ontleende hij het gelijknamige boek uit 1854 van de Amerikaanse auteur Henry David Thoreau, dat zijn tweejarige verblijf beschrijft in een hut aan de oever van Walden Pond in Concord, Massachusetts.

Magie

Wald plaatst Thoreaus terug-naar-de-natuur-gedachte in een Duits-romantisch kader. De titel slaat een brug naar de pianocycli *Waldszenen* van Robert Schumann. Voor zowel Schumann als Thoreau, schrijft Abrahamsen, is het woud "de magische romantische plaats die de mens tot spiritueel inzicht brengt." Het met Duitse voordrachtsaanwijzingen doorspekte *Wald* bevat in negentiende-eeuwse geest een echte *Nachtmusik* en een jachtscène met galopperende paarden. De aan *Walden* ontleende jachthoornroep van een stijgende kwart zal de hoornist Abrahamsen uit het hart zijn gegrepen. Zelf toog hij ooit met een waldhoorn naar het bos om die magie aan den lijve te ervaren. **BVP**

Asko|Schönberg

Brad Lubman dirigent

ABRAHAMSEN **Winternacht**
ABRAHAMSEN **Wald**
ABRAHAMSEN **Schnee**

€ 42 / KORTING € 37

Asko|Schönberg

Een cultureel baken in onzekere tijden

Het leek zo mooi. Het seizoen 2020-2021 waarin de ZaterdagMatinee zijn zestigjarig bestaan vierde, stond vol hoogtepunten. Tot op 12 maart 2020 alles veranderde. Als een van de maatregelen ter bestrijding van het zich verspreidende coronavirus gingen de concertzalen op slot. Hoewel het een ernstige wissel trok op de zorgvuldig en creatief tot stand gekomen programmering, liet de ZaterdagMatinee zich niet tot zwijgen brengen. “We hadden al snel besloten zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke programmering te blijven”, zegt artistiek leider Kees Vlaardingerbroek over de meest hectische maanden uit zijn carrière. “Bovendien wilden we vasthouden aan de allerhoogste kwaliteit die de Matinee altijd geboden heeft en die de serie internationaal zijn goede naam bezorgd heeft.”

Nieuwe publieksgroepen

Dit lukte zonder de belangrijkste speerpunten van de programmering geweld aan te doen. Die speerpunten gelden al sinds het eerste concert van, toen nog, de Matinee op de Vrije Zaterdag op 23 september 1961. Hoewel de VARA, destijds de sociaaldemocratische omroepvereniging, vooral nieuwe publieksgroepen wilde aanboren en de arbeiders op de net verworven vrije zaterdag klassieke muziek van topkwaliteit wilde bieden tegen een betaalbare prijs, pakte de eerste programmeur Hans Kerkhoff het ambitieuzer aan. Onbekend repertoire, concertante opera's en vaak groot bezette Nederlandse en eigentijdse muziek werden de vier pijlers onder zijn artistieke beleid. En die zijn door de jaren heen bij andere roemruchte artistiek leiders als Kees Hillen en Jan Zekveld net zo succesvol gebleken.

Ook Vlaardingerbroek maakt zich al jaren sterk voor de Nederlandse componist, voor grote opdrachten aan internationaal vermaarde componisten, voor de programmering van belangwekkende minder vaak uitgevoerde opera's, voor ander zelden gehoord werk – ook uit de barok – en voor muzikale zaken die niet onopgemerkt en onbesproken mogen blijven.

Kwetsbaarheid

Dat de NTR ZaterdagMatinee zo'n belangrijke culturele rol kan blijven spelen, heeft alles te maken met de twee huisensembles van de concertserie: het in 2020 vijfenzeventig jaar bestaande Groot Omroepkoor en het even oude Radio Filharmonisch Orkest (RFO). Juist in de Matinee komt hun onschatbare waarde tot haar recht: er zijn geen

grote ensembles in Nederland die zo veel risico en avontuur aangaan en zo veel spannende nieuwe muziek op het allerhoogste niveau kunnen brengen. Dat valt op. Zo was het een duidelijk statement dat Bernard Haitink, die van 1957 tot 1961 chef-dirigent was, voor zijn afscheidsconcert op de Nederlandse podia het RFO dirigeerde. “Het onderstreept zijn gedachten over de kwaliteit, maar zeker ook de kwetsbaarheid van de omroepgezelschappen en van de Matinee als concertserie zonder weerga; uniek op de wereld. Koester dit, leek Haitink te willen zeggen tegen de goede verstaander”, zo merkte Het Parool na dit memorabele Matineeconcert van 15 juni 2019 op.

Opwindende muziek

Die uniciteit en kwaliteit van de ZaterdagMatinee worden gelukkig allerwegen geroemd, ook in tijden dat beperkende corona-omstandigheden de programmering beïnvloeden. Zo schreef het Britse Bachtrack.com over Ravels *Pianoconcert in G* na de ZaterdagMatinee van 19 september 2020, waarvan alleen de wereldpremière van Kyriakides' *One Hundred Years* uit de oorspronkelijke programmering overleefde: “Ravels pianoconcert was het hoogtepunt van een non-stop concertmiddag, die onmiddellijk daarna werd herhaald om ondanks de voorgeschreven veiligheidsafstand meer toehoorders

“Omdat dit het zestigste Matineeseizoen is, zijn verschillende legendarische middagen opnieuw op de site te beluisteren. Een ervan is Händels opera Ariodante, die in 1997 gedirigeerd werd door Marc Minkowski. Een van de allermooiste concerten die ik meemaakte. Er verscheen later een officiële cd-opname van. Prachtig hoor, maar die live-opname in Amsterdam, jeetje wat is die bijzonder. (...) Dankzij de radio voor altijd bewaard.” – Peter van der Lint, Trouw, 31 januari 2021

Primeur

Het was een van de mooie surprises van een periode waarin steeds minder volgens oorspronkelijk plan verliep. Een andere grote verrassing was het mede door de stichting Vrienden van de Matinee mogelijk gemaakte extra Matineeconcert op 5 december 2020 met de wereldpremière van *May*, het jongste en laatste grote werk van Louis Andriessen, geschreven voor het Orkest van de Achttiende eeuw ter nagedachtenis aan Frans Brüggen. *May* stond gepland voor het Holland Festival van 2020, maar dat concert moest worden afgelast. De ZaterdagMatinee nam in samenwerking met het Holland Festival zijn verantwoordelijkheid voor de Nederlandse muziek en bracht een jubelend ontvangen concert dat, omdat er geen bezoek toegestaan was, zoals vele concerten alleen via de radio te volgen was. Het slechts handjevol pers dat in de zaal toegelaten mocht worden was lyrisch. “Het

“De openingsvoorstelling van de jubilerende ZaterdagMatinee is zowel een kennismaking met een vergeten topstuk als een statement: wij gaan door” – ★★★★★ de Volkskrant (Mascagni's *Il piccolo Marat*, noodgedwongen met een klein publiek)

laatste werk van Louis Andriessen is een indringend sluitstuk van zijn oeuvre”, schreef de Volkskrant op 6 december.

Ook de wereldpremière van het *Christmas Oratorio* van James MacMillan op 16 januari 2021, mede in opdracht van de Matinee geschreven, trok veel belangstelling, al kon er vanwege de grote bezetting zelfs geen pers toegelaten worden. Zo beleefde dit Matineeconcert de primeur van recensies louter op grond van een radio-uitvoering, die buitengewoon lovend uitpakten. De Engelse Times sprak van “stunning music” en van de “magnificent job” van het RFO en Groot Omroepkoor, en de Volkskrant vond de muziek “zo geïnspireerd dat je aan de radio gekluisterd bleef.”

Band

De grenzen van wat nog mogelijk is opzoeken, dat deed de ZaterdagMatinee in de eerste maanden van 2021 met *Eine ekklesiastische Aktion* van Bernd Alois Zimmermann en de Nederlandse première van het *Altviolconcert* van York Höller en met *Jenůfa* van Janáček met Lise Davidsen in de titelrol. De sopraan die “je meesleept in een aangrijpende *Jenůfa*”, aldus NRC, staat volgens Vlaardingerbroek aan het begin van “een enorme band met de ZaterdagMatinee”. En ook dat is de afgelopen decennia kenmerkend geweest voor de concertserie: de hechte relatie met solisten, dirigenten en componisten. Zo werd de Roemeense sopraan Nelly Miricioiu zelfs de ‘keizerin van de Matinee’ genoemd en werd Valery Gergiev, die op initiatief van de Matinee voor het eerst in Nederland dirigeerde, een graag en dikwijls geziene gast, net als Philippe Herreweghe en Pablo Heras-Casado. En als het om componisten uit heden en verleden gaat, kunnen grote namen als Benjamin Britten, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen en John Adams genoemd worden. Ook Francisco

Coll, Hans Abrahamsen en natuurlijk Steve Reich kunnen rekenen op de warme aandacht van de ZaterdagMatinee.

Vrienden

De nieuwe werken van laatstgenoemde componisten zijn mede mogelijk gemaakt door de Vrienden van de Matinee. Op bewonderenswaardige wijze helpt deze in 2018 door trouwe luisteraars en concertbezoekers opgerichte stichting voor de ZaterdagMatinee het gat te dichten dat door het steeds verder terugtrekken van het Fonds Podiumkunsten is ontstaan. “Je kunt heel boos worden over het feit dat het Fonds Podiumkunsten deze zaken nauwelijks meer subsidieert, maar daarnaast moet je meteen gaan kijken hoe dit op te lossen is”, zei Vlaardingerbroek eerder al. “De vrienden zijn in dezen gelukkig een grote nieuwe speler.”

Trouw

Het lijkt een risico ieder seizoen weer veel onbekend en nieuw gecomponeerd werk te programmeren, maar door alle jaren heen is het publiek de serie trouw gebleven en meegegroeid. Dat bleek ook in coronatijd een belangwekkende troef. Niet alleen kreeg de serie veel steun van zowel Radio 4 als het publiek dat in groten getale het geld voor de geannuleerde concerten schonk aan de ZaterdagMatinee, ook nam het aantal radioluisteraars in een tijd dat concertbezoek onmogelijk was exponentieel toe. De cirkel lijkt rond: terwijl de omroepensembles ruim zestig jaar geleden op memorabele wijze de radiostudio's verlieten om de luisteraar op zijn vrije zaterdag cultuur te bieden, weet de ZaterdagMatinee anno 2021 diezelfde luisteraar die nu noodgedwongen thuisbleef moeiteloos aan de radio te kluisteren. Een beter bewijs dat de formule van onbekend repertoire, concertante opera's en vaak groot bezette Nederlandse en eigentijdse muziek in de hoogste uitvoeringskwaliteit zich de afgelopen decennia tot een onmisbare bijdrage aan het Nederlandse en internationale culturele leven ontwikkeld heeft, is er niet.

PAUL JANSSEN

Help mee en waarborg het unieke karakter en de hoge kwaliteit van onze NTR Zaterdag- Matinee

Uw steun is harder nodig dan ooit! Wordt Vriend of Genoot.
Of overweeg de Stichting Vrienden van de Matinee op te nemen
in uw testament. Kijk op www.vriendenvandematinee.nl

Vrienden
van de Matinee

Ons Radio Filharmonisch Orkest en Groot Omroepkoor

In 2020-2021 vierden het Groot Omroepkoor en het Radio Filharmonisch Orkest hun 75-jarige bestaan. Als gevolg van de corona-epidemie verliep het eerste seizoen als chef-dirigent van Benjamin Goodson bij het koor, en het tweede van Karina Canellakis bij het orkest, volledig anders dan zij zich hadden voorgesteld. Door hun inzet, en zeker ook door het enthousiasme van de orkestmusici en koorleden, konden veel programma's, al dan niet in aangepaste vorm, toch plaatsvinden. Soms met een klein publiek in de zaal, soms 'alleen' voor de vele tienduizenden luisteraars en kijkers via radio en webcast. Het omvangrijke *Carnival of Shades* dat Peter-Jan Wagemans voor de jubilerende ensembles schreef, moest wegens de corona-omstandigheden worden uitgesteld. Het staat nu gepland voor de Matinee van 6 november 2021. "Onze twee 'huisensembles' zijn gespecialiseerd in een breed repertoire en hebben kennis en kunde plus de liefde voor nieuw repertoire in het bloed zitten", vertelt de artistiek leider van de Matinee vol bewondering. Ook recensenten steken bij herhaling de loftrampet over het koor en het orkest, zoals Richard Morrison in *The Times*, naar aanleiding van de wereldpremière van MacMillans *Christmas Oratorio* op 16 januari 2021: "a magnificent job they did of bringing this teeming score to life."

Bijzondere functie

In juni 1945 kreeg de Commissie voor de Radio-Omroep de opdracht voor Radio Herrijzend Nederland

een nieuw en voor alle omroepen beschikbaar orkestapparaat samen te stellen. Er kwamen orkesten voor verschillende genres, waarvan het merendeel door fusies en bezuinigingen inmiddels weer verdwenen is.

Alleen het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor hielden stand en ontwikkelden zich tot ensembles van topkwaliteit. Al snel was er overeenstemming over de bijzondere functie van de radiogezelschappen. De eerste chef-dirigent van het orkest, Albert van Raalte, was er van meet af aan van overtuigd dat een radioconcert iets wezenlijk anders was dan 'zomaar' een concert in de zaal. En al in 1946 schreven J.J.F. Stokvis en Levinus van Looi in hun boek *Radio Nederland, Een band tussen den luisteraar en zijn Nederlandschen omroep*: "Het radio-concert moet het publiek ook met die werken in aanraking brengen, die in de concertzalen niet zo gauw te horen zijn. De concertzalen zijn nu eenmaal afhankelijk van commerciële resultaten en de radio is dat niet of liever gezegd: behoort dat niet te zijn! Daarom meende Van Raalte in den begintijd al goed te doen onbekende werken uit de klassieke literatuur, verder stiefmoederlijk behandelde werken van moderne componisten, voor de microfoon te moeten spelen."

Belang

Ook al is sinds eind jaren vijftig, en zeker sinds het ontstaan van de Matinee op de Vrije Zaterdag in 1961, gelukkig wél publiek bij de concerten aanwezig en heeft men de omroepstudio verruild voor de mooiste concertzalen van de wereld, het idee van Van Raalte heeft niets aan belang ingeboet. Het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor brengen nog altijd bijzonder geprogrammeerde concerten met vaak onbekende concertante opera-uitvoeringen, Nederlandse en wereldpremières en vormen het krachtig fundament onder de ZaterdagMatinee. Het Groot Omroepkoor en het Radio Filharmonisch Orkest verzorgen daarnaast een aanzienlijk deel van de andere series met levende muziek op de radio, in de concerten die vanuit Utrecht en Amsterdam live op NPO Radio 4 worden uitgezonden. Bovendien werken zij mee aan bijzondere uitzendingen op radio en televisie, van Podium Witteman tot het jaarlijks terugkerende NPO Radio 4 Kerstconcert. Ook in de concertreeksen *Pieces of Tomorrow* en *In the Living Room* in Utrecht, de lunchconcerten in Hilversum en bij de BankGiro Loterij ZomerConcerten in Het Concertgebouw weten koor en orkest muziekliefhebbers van alle leeftijden te bereiken. Daarnaast verzorgde het orkest in 2018 de muziek in de film *De dirigent* en speelden het Groot Omroepkoor en het Radio Filharmonisch Orkest de *Nations League Anthem* in, de herkenningstune voor de wedstrijden van de UEFA. In 2020 organiseerden zij, naast de omroepconcerten, vele digitale projecten, waaronder miniconcerten in de 'Social Distancing Sessions' en het zingen-in-gebarentaal in 'Mijn hart zingt door'. Koor en orkest ontvingen in 2017 de prestigieuze Concertgebouw Prijs, en in 2020 de Gemeentespeld van Hilversum.

Groot Omroepkoor

Met ruim zestig vocalisten is het Groot Omroepkoor het enige professioneel opererende koor van deze omvang in Nederland. Al sinds zijn oprichting in 1945 is het Groot Omroepkoor een onmisbare factor in het grote koor-symfonische repertoire in ons land. Het zingt niet alleen de koorpartijen in de opera's, oratoria en cantates in de concertseries van de Nederlandse Publieke Omroep, het brengt ook a cappella-concerten

"Je zou denken dat het Hilversumse Groot Omroepkoor zo Italiaans is als een pizza hawai met begrotingsdiscipline, maar het klinkt alsof elke noot is gedrenkt in Amarone. Een topprestatie." – Merlijn Kerkhof, *de Volkskrant*, 6 september 2020 (Mascagni's *Il piccolo Marat*)

in het Amsterdamse Concertgebouw, en in Utrecht in TivoliVredenburg en de Jacobijkerk. Het jaarlijkse Groot Meezing-concert staat gepland voor juni 2022: tijdens de heuse happening (met workshops) zingen het koor én zo'n twaalfhonderd liefhebbers meesterwerken.

In de omroepseries zingt het koor dikwijls heden-daags werk: vaak opdrachtwerken van Nederlandse componisten zoals Wagemans, Wagenaar, Wantenaar, Visman, Manneke, Momotenko-Levitsky en Roukens en premières van werk van hedendaagse buitenlandse componisten, onder wie MacMillan, Unsuk Chin, Adams en Glanert, maar ook al 'klassieke' twintigste-eeuwse componisten als Boulez, Stockhausen, Kagel, Ligeti en Messiaen. Op de palmares staan vele opera's en koorwerken uit de negentiende, twintigste en eenentwintigste eeuw. Uiteraard wordt daarbij samengewerkt met de beste orkesten: in de omroepseries doorgaans met het Radio Filharmonisch Orkest onder leiding van chef-dirigent Karina Canellakis en gastdirigenten als Jaap van Zweden, Markus Stenz, Edo de Waart, James Gaffigan en Vladimir Jurowski. Ook met Het Koninklijk Concertgebouworkest bestaat een lange en zeer gewaardeerde samenwerking. De vele concerten met Bernard Haitink, Riccardo Chailly, Nikolaus Harnoncourt en Mariss Jansons maken deel uit van het collectieve muzikale geheugen van het koor. De eerste officiële chef-dirigent van het Groot Omroepkoor was Kenneth Montgomery. Na hem waren respectievelijk Robin Gritton, Martin Wright, Simon Halsey, Celso Antunes en Gijs Leenaars chef-dirigent. Van 2015 tot 2020 was Klaas Stok koorleider van het koor. Peter Dijkstra trad in september 2018 aan als

eerste gastdirigent. Michael Gläser is vaste gastdirigent sinds 2010. En sinds vorig seizoen is Benjamin Goodson, die onder andere een geweldige *A village Romeo and Juliet* (december 2018) van Delius

op zijn naam kan schrijven, de chef-dirigent. Ook op cd is het Groot Omroepkoor te horen in een veelzijdig repertoire: er zijn opnamen van werk van onder anderen Kurtág, Mahler, Wagner, Brahms, Bach, Benoit, Martin, Elgar, Rihm, Poulenc, MacMillan, Jeths, Rachmaninov en Van Gilse.

www.grootomroepkoor.nl

Vriend worden van het Omroepkoor? Kijk op

www.vriendengrootomroepkoor.nl

Radio Filharmonisch Orkest

Het Radio Filharmonisch Orkest wordt sinds seizoen 2019-2020 geleid door de Amerikaanse chef-dirigent Karina Canellakis. Haar voorgangers waren, na grondlegger Albert van Raalte (1945-1949), Paul van Kempen (1949-1955), Bernard Haitink (1957-1961), Jean Fournet (1961-1978), Willem van Otterloo (1962-1972), Hans Vonk (1978-1979), Sergiu Comissiona (1983-1989), Edo de Waart (1989-2004), Jaap van Zweden (2005-2012) en Markus Stenz (2012-2019). Het orkest werkte bovendien samen met illustere gastdirigenten als Leopold Stokowski, Kirill Kondrashin, Antal Doráti, Charles Dutoit, Mariss Jansons, Michael Tilson Thomas, Gennady Rozhdestvensky, Peter Eötvös, John Adams, Christoph Eschenbach, Vasily Petrenko, Vladimir Jurowski en Valery Gergiev. De Amerikaan James Gaffigan is sinds 2011 vaste gastdirigent.

Het orkest onderhoudt speciale contacten met de dirigenten die een belangrijke rol in zijn geschiedenis hebben gespeeld. Niet voor niets verleende het eretitel aan Jaap van Zweden (honorary chief conductor), Edo de Waart (eredirigent) en Bernard Haitink, die in december 2012 het beschermheerschap heeft aanvaard. Haitink, die helemaal aan het begin van zijn carrière chef-dirigent van het Radio Filharmonisch Orkest was, vierde in 2014 en 2019 respectievelijk zijn zestigjarig dirigentenjubileum en zijn afscheid van het Nederlandse podium niet toevallig met 'zijn' orkest, beide keren in de ZaterdagMatinee. Bij dat laatste optreden dirigeerde hij werk van Strauss en Bruckner. "Een concert van de buitencategorie", zo omschreef Trouw deze historische gebeurtenis.

Meer dan welk ander Nederlands symfonieorkest speelt het Radio Filharmonisch Orkest muziek van

"Het geweldige spelende RFO volgde [James MacMillan] gedreven, van Schotse kinderliedjes, via filmische muziek tot aan het coloriet van Louis Andriessen (...). Alles klonk overtuigend en vanuit het hart" – Peter van der Lint, Trouw, 17 januari 2021 (MacMillans Christmas Oratorio)

dit moment: niet zelden betreft het premières van muziek die in opdracht van de omroepseries. Zo speelde het orkest (wereld)premières van componisten als Messiaen, Berio, Boulez, Henze, Carter, Loevendie, De Vries, Wagemans, De Raaff, Jeths, Rijnvos, Adams, Birtwistle, Adès, Francesconi, Glanert, Rihm, Widmann en Raskatov. Op verschillende labels verschenen vanaf de jaren zeventig legendarische grammofoonplaten en cd's met dirigenten als Stokowski, Doráti, Fournet en De Waart. Het orkest realiseerde een Sjostakovitsj-serie met dirigent Mark Wigglesworth en een Prokofjev-serie met James Gaffigan. Met Jaap van Zweden legde het orkest een Bruckner-cyclus vast. Ook alle symfonieën en de opera *Simplicius Simplicissimus* van Karl Amadeus Hartmann – in seizoen 2013-2014 uitgevoerd in de NTR ZaterdagMatinee – zijn op cd verschenen. Er zijn opnamen van Goebaidolina, Jeths, Rijnvos, Ketting en Wagner. De live-registratie van *Parsifal* (onder Jaap van Zweden) werd onderscheiden met de Edison Klassiek 2012. Door de bijzondere programma's en het grote publieksbereik is het Radio Filharmonisch Orkest een essentiële schakel in het Nederlandse muzikale leven. In 2014 kreeg het orkest hiervoor een Edison Klassiek Oeuvreprijs toegekend.

www.radiofilharmonischorkest.nl

Wordt u ook vriend van het Radio Filharmonisch Orkest? Zie www.radiofilharmonischorkest.nl/vrienden-van-het-rfo

PAUL JANSSEN

Toegangsprijzen en bestellen

Deze brochure is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Bij het ter perse gaan ervan zijn de vooruitzichten hoopvol, maar bestaat nog onzekerheid over de concrete situatie bij de start van het nieuwe seizoen. In samenwerking met Het Concertgebouw volgen wij te allen tijde de richtlijnen die vanuit de overheid worden gesteld. De meest actuele informatie is altijd te vinden op concertgebouw.nl/corona. De meest actuele programmering vindt u altijd op zaterdagmatinee.nl.

Vooraf

We gaan ervan uit dat we in het najaar weer concerten met publiek mogen geven, maar dat bezoekers nog anderhalve meter afstand moeten houden. Vanwege het beperkte aantal plaatsen zijn daarom in het najaar uitsluitend losse kaarten te koop. Deze concerten zijn niet geplaceerd. Dat wil zeggen dat u geen vaste stoel(en) heeft. Wel kunt u kiezen voor een zaaldeel: balkon, podium of zaal. Medewerkers van Het Concertgebouw begeleiden u naar uw plaats. Dit gebeurt op volgorde van binnenkomst. Bezoekers die samen een huishouden vormen, kunnen bij elkaar zitten. Het passe-partout en de series gaan in vanaf 1 januari 2022. Wanneer u uw passe-partout of serie verlengt, behoudt u uw vaste stoelen en kunt u uw bestelling tegelijkertijd aanvullen met losse kaarten voor de concerten in het najaar. Zie ook het schema op p. 73

Bestellen en verlengen van passe-partouts en series

Het verlengen van passe-partouts voor concertseizoen 2021-2022 gaat op dinsdag 11 mei 2021 om 10.00 uur van start. Vanaf dinsdag 18 mei om 10.00

uur kunnen ook de losse series besteld of verlengd worden. De verlengtermijn duurt dit seizoen tot maandag 31 mei 10.00 uur. **Let op! Dit is een kortere periode dan gewoonlijk.**

U kunt series op drie manieren bestellen of verlengen:

- **ONLINE** via www.concertgebouw.nl/series kunt u series verlengen door in te loggen op uw persoonlijke account. U kunt betalen met uw creditcard of iDEAL. U ontvangt per omgaande een bevestigingsmail. Voor deze service wordt € 2,50 per transactie gerekend, voor papieren kaarten rekent Het Concertgebouw € 1,50 extra. Vergeet bij uw bestelling niet om eventuele vouchers in te wisselen. Deze vindt u in uw account.
- **TELEFONISCH** via de Concertgebouwlijn 020 - 6718345 dagelijks van 10.00 tot 17.00 uur. U kunt betalen met een eenmalige machtiging. U ontvangt per omgaande een bevestigingsmail. Voor deze service wordt € 4,50 per transactie gerekend, voor papieren kaarten rekent Het Concertgebouw € 3,50 extra.

► **SCHRIJFTELIJK** via de bestelbon uit deze brochure kunt u series bestellen of verlengen. U kunt betalen met een eenmalige machtiging. U ontvangt een bevestigingsmail na verwerking. Voor deze service wordt € 10,00 per transactie gerekend.

Bestellen van losse kaarten

De verkoop van losse kaarten voor concertseizoen 2021-2022 start op dinsdag 1 juni 2021 om 10.00 uur.

U kunt losse kaarten op drie manieren bestellen:

- **ONLINE** via www.concertgebouw.nl
- **TELEFONISCH** via de Concertgebouwlijn (020 - 6718345 dagelijks van 10.00 tot 17.00 uur)
- **KASSA** Voor de actuele openingstijden van de kassa kijkt u op concertgebouw.nl/meer-weten/kaartverkoop

Belangrijke data

- **dinsdag 11 mei 2021** om 10.00 uur start verkoop passe-partouts vanaf 1 januari en losse kaarten voor het najaar voor iedereen die in seizoen 2020-2021 een passe-partout had
- **dinsdag 18 mei 2021** om 10.00 uur start verkoop series vanaf 1 januari en losse kaarten voor het najaar voor iedereen die in seizoen 2020-2021 een serie had
- **maandag 31 mei 2021** om 10.00 uur einde verlengtermijn passe-partouts en series
- **dinsdag 1 juni 2021** om 10.00 uur start verkoop losse kaarten en series voor iedereen
- **zomer 2021** verzending toegangskaarten

Contact

Uw bestelling of verlenging van concertseries en losse kaarten wordt verwerkt door Het Koninklijk Concertgebouw. Voor vragen over uw bestelling kunt u contact opnemen via:

- e-mail kassa@concertgebouw.nl
- Concertgebouwlijn 020 - 6718345 (dagelijks van 10.00 tot 17.00 uur)

Algemene informatie

BEREIKBAARHEID

- openbaar vervoer Het Concertgebouw is bereikbaar per tram (lijn 2, 3, 5 en 12) en bus (347, 357 en 397) of via metrolijn 52 (Noord/Zuidlijn) tot station De Pijp en vervolgens met tramlijn 3 of 12.
- eigen vervoer In de omgeving van Het Concertgebouw geldt (behalve op zondag) betaald parkeren. Voor de parkeergarage van Q-Park Museumplein kunt u bij de kassa en de garderobe kortingskaarten krijgen. U kunt ook gebruikmaken van P+R Olympisch Stadion of P+R RAI.

Voor verdere details: www.concertgebouw.nl/uw-bezoek/bereikbaarheid

TOEGANG ZALEN

De deuren van de Grote Zaal gaan in de regel 40 minuten voor aanvang open. Als u te laat bent, wordt u bij een passende onderbreking binnengelaten.

MUZIEK BELEVEN DOET U SAMEN

Muziek beleven in Het Concertgebouw doet u samen. Veel bezoekers willen optimaal van de muziek genieten door geconcentreerd en in stilte te luisteren. Wij vragen u daar rekening mee te houden.

MINDervaliden / SLECHTHORENDE

Het Concertgebouw is rolstoelvriendelijk. Naast de Hoofdentree bevinden zich diverse invalidenparkeerplaatsen. Het meenemen van hulphonden is toegestaan.

Bezoekers met een gehoorbeperking kunnen gebruikmaken van een systeem voor gehoorondersteuning. Vraagt u hiernaar bij de garderobe.

Voor verdere details: www.concertgebouw.nl/uw-bezoek/speciale-voorzieningen

PROGRAMMAWIJZIGINGEN

Levende muziek is mensenwerk. Wijzigingen in de aangekondigde programma's zijn daarom soms onvermijdelijk. De meest actuele informatie vindt u op concertgebouw.nl en zaterdagmatinee.nl

ALGEMENE BEZOEKERSVOORWAARDEN

In het Concertgebouw zijn de Algemene Bezoekersvoorwaarden Concertgebouw NV van toepassing. Deze zijn te vinden op www.concertgebouw.nl/bezoekersvoorwaarden

De concerten die plaatsvinden vóór 1 januari 2022 kunt u los bestellen.

De concerten vanaf 1 januari 2022 zitten automatisch in uw abonnement.

Operaserie 6 CONCERTEN

ABONNEMENT 4 CONCERTEN: € 211 (U BESPAART € 23)
LOSSE KAARTEN € 68 / OPERA-5 € 49 / OPERA-6 € 49
KORTINGSPRIJS € 61 / € 43

OPERA
1: 11 SEP 2021

OPERA
2: 20 NOV 2021

OPERA
3: 19 FEB 2021

OPERA
4: 26 MRT 2021

OPERA
5: 7 MEI 2021

OPERA
6: 4 JUN 2021

RFO & Friends I 6 CONCERTEN

ABONNEMENT 3 CONCERTEN: € 108 (U BESPAART € 18)
LOSSE KAARTEN € 42
KORTINGSPRIJS € 37

RFO & FRIENDS I
1: 25 SEP 2021

RFO & FRIENDS I
2: 9 OKT 2021

RFO & FRIENDS I
3: 6 NOV 2021

RFO & FRIENDS I
4: 22 JAN 2021

RFO & FRIENDS I
5: 5 MRT 2021

RFO & FRIENDS I
6: 23 APR 2021

RFO & Friends II 6 CONCERTEN

ABONNEMENT 3 CONCERTEN: € 108 (U BESPAART € 18)
LOSSE KAARTEN € 42 / RFO & FRIENDS II-1 € 49
KORTINGSPRIJS € 37 / € 43

RFO & FRIENDS II
1: 2 OKT 2021

RFO & FRIENDS II
2: 30 OKT 2021

RFO & FRIENDS II
3: 18 DEC 2021

RFO & FRIENDS II
4: 12 FEB 2021

RFO & FRIENDS II
5: 9 APR 2021

RFO & FRIENDS II
6: 28 MEI 2021

GOK & Friends 4 CONCERTEN

ABONNEMENT 3 CONCERTEN: € 108 (U BESPAART € 18)
LOSSE KAARTEN € 42 / GOK & FRIENDS-1 € 49
KORTINGSPRIJS € 37 / € 43

GOK & FRIENDS
1: 13 NOV 2021

GOK & FRIENDS
2: 29 JAN 2021

GOK & FRIENDS
3: 12 MRT 2021

GOK & FRIENDS
4: 21 MEI 2021

Oude Muziek 5 CONCERTEN

ABONNEMENT 3 CONCERTEN: € 126 (U BESPAART € 21)
LOSSE KAARTEN € 49
KORTINGSPRIJS € 43

OUDE MUZIEK
1: 23 OKT 2021

OUDE MUZIEK
2: 11 DEC 2021

OUDE MUZIEK
3: 5 FEB 2021

OUDE MUZIEK
4: 19 MRT 2021

OUDE MUZIEK
5: 30 APR 2021

Hedendaags 4 CONCERTEN

ABONNEMENT 2 CONCERTEN: € 71 (U BESPAART € 13)
LOSSE KAARTEN € 42 / HEDENDAAGS-2 € 49
KORTINGSPRIJS € 37 / € 43

HEDENDAAGS
1: 16 OKT 2021

HEDENDAAGS
2: 27 NOV 2021

HEDENDAAGS
3: 2 APR 2021

HEDENDAAGS
4: 14 MEI 2021

1 JANUARI 2022

Chronologisch overzicht 2021-2022

OPERA 1 11 SEP 14.15U
Giordano's Fedora terug op het podium
 Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor, Giampaolo Bisanti, Lianna Haroutounian, Stefano La Colla e.a.
 GIORDANO Fedora **P 21**

RFO & FRIENDS I 1 25 SEP 14.15U
Lewis en Canellakis: gevecht met de elementen
 Radio Filharmonisch Orkest, Karina Canellakis, Paul Lewis
 LARCHER Derde symfonie 'A line above the Sky' (WP)
 BRAHMS Eerste pianoconcert **P 30**

RFO & FRIENDS II 1 2 OKT 14.15U
Yuja Wang en de ondraaglijke lichtheid van Sjostakovitsj
 Rotterdams Philharmonisch Orkest, Lahav Shani, Yuja Wang
 WANTENAAR nieuw werk (WP #2)
 SJOSTAKOVITSJ Tweede pianoconcert
 RACHMANINOV Symfonische dansen **P 38**

RFO & FRIENDS I 2 9 OKT 14.15U
Phoenix Reborn: muziek over klimaatverandering
 Radio Filharmonisch Orkest, Lawrence Renes, Tim Kliphuis, Ella van Poucke, Michiel Borstlap
 ADAMS The Chairman Dances
 KLIPHUIS Tripelconcert Phoenix Reborn (WP)
 SCHREKER Nachtstück uit Der ferne Klang
 STRAUSS Don Juan **P 31**

HEDEENDAAGS 1 16 OKT 13.30U
Steve Reich 85!
 Colin Currie Group, Synergy Vocals
 REICH Tehillim
 REICH Traveler's Prayer (WP)
 REICH Music for 18 Musicians **P 60**

OUDE MUZIEK 1 23 OKT 13.00U
René Jacobs en Telemanns Orpheus
 B'Rock Orchestra, René Jacobs, Krešimir Stražanac, Kateryna Kasper, Mirella Hagen e.a.
 TELEMANN Orpheus (NP) **P 52**

RFO & FRIENDS II 2 30 OKT 14.15U
Sibelius' Vioolconcert en de schreeuw van de natuur
 Radio Filharmonisch Orkest, Bas Wiegers, Simone Lamsma
 XU Roar of nature (NP)
 SIBELIUS Vioolconcert
 PROKOFJEV Zesde symfonie **P 39**

RFO & FRIENDS I 3 6 NOV 14.15U
Wereldpremière: Carnival of Shades, en The Planets
 Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor, Antony Hermus, Rinnat Moriah
 WAGNER Vorspiel uit Lohengrin
 WAGEMANS Carnival of Shades (WP)
 HOLST The Planets **P 32**

GOK & FRIENDS 1 13 NOV 14.15U
Ensemble Pygmalion: Ein deutsches Requiem
 Pygmalion, Raphaël Pichon, Mari Eriksmoen, André Schuen
 SCHÜTZ Selig sind die Toten
 BACH Es ist nichts gesundes an meinem Leibe
 MENDELSSOHN Mitten wir im Leben sind
 BRAHMS Begräbnisgesang
 BRAHMS Ein deutsches Requiem **P 46**

OPERA 2 20 NOV 13.00U
Kent Nagano en de 'authentieke' Wagner
 Concerto Köln, Kent Nagano, Derek Welton, Johannes Kammler, Julian Prégardien, Stéfanie Irányi e.a.
 WAGNER Das Rheingold **P 22**

HEDEENDAAGS 2 27 NOV 13.30U
Le Grand Macabre van György Ligeti
 Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor, James Gaffigan, Heidi Melton, Martin Winkler, Sofia Fomina, Marta Fontanals-Simmons, Peter Hoare, Vince Yi, Seth Carico e.a.
 LIGETI Le Grand Macabre **P 61**

OUDE MUZIEK 2 11 DEC 13.30U
William Christie dirigeert Händel
 Les Arts Florissants, William Christie, Rachel Redmond, James Way, Andrew Foster-Williams
 HÄNDEL L'Allegro, il Penseroso ed il Moderato **P 53**

RFO & FRIENDS II 3 18 DEC 14.15U
Portret van Patricia Kopatchinskaja
 Radio Filharmonisch Orkest, Karina Canellakis, Patricia Kopatchinskaja
 BARTÓK Vier stukken voor orkest
 COLL Vioolconcert (NP)
 DVOŘÁK Zevende symfonie **P 41**

RFO & FRIENDS I 4 22 JAN 14.15U
Viktor Ullmann en Sjostakovitsj' eerste revolutiesymfonie
 Radio Filharmonisch Orkest, James Gaffigan, Hannes Minnaar
 SJOSTAKOVITSJ Prelude en fuga in gis op. 87/12
 ULLMANN Pianoconcert
 SJOSTAKOVITSJ Elfde symfonie 'Het jaar 1905' **P 33**

GOK & FRIENDS 2 29 JAN 14.15U
Slobodeniouk: premières uit Denemarken en Zweden
 Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor, Dima Slobodeniouk, Stefan Dohr, Ewa Tracz, Aigul Akhmetshina, Kostas Smoriginas
 REHNQVIST Silent Earth (NP)
 ABRAHAMSEN Hoorconcert (NP)
 SZYMANOWSKI Stabat Mater **P 47**

OUDE MUZIEK 3 5 FEB 13.00U

Giacomelli's Merope – opera voor Farinelli en Caffarelli

La Cetra Barockorchester Basel, Andrea Marcon, Magdalena Kožená, Kangmin Justin Kim, Carlo Vistoli, Vasilisa Berzhanskaya e.a.

GIACOMELLI Merope (NP)

P55

RFO & FRIENDS II 4 12 FEB 14.15U
Barbara Hannigan zingt Let me tell you

Radio Filharmonisch Orkest, Karina Canellakis, Barbara Hannigan
WAGNER Ouverture Parsifal
ABRAHAMSEN Let me tell you
SIBELIUS Lemminkäinen-suite

P42

OPERA 3 19 FEB 13.00U

Vasilisa Berzhanskaya: titelrol in L'italiana in Algeri

Orkest van de Achttiende Eeuw, La Cetra Vokalensemble Basel, Giancarlo Andretta, Vasilisa Berzhanskaya, Alasdair Kent, Ricardo Seguel e.a.

ROSSINI L'italiana in Algeri

P 23

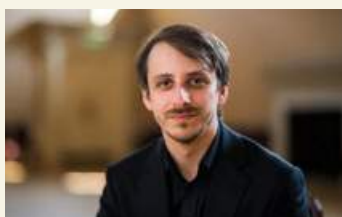

RFO & FRIENDS I 5 5 MRT 14.15U

Osmo Vänskä en 'Het onuitblusbare'

Radio Filharmonisch Orkest, Osmo Vänskä, Lawrence Power
BEETHOVEN Ouverture Coriolan
HILLBORG Altvioolconcert (NP)
NIELSEN Vierde symfonie 'Het onuitblusbare'

P 34

GOK & FRIENDS 3 12 MRT 14.15U

Pärt, Schnittke en de Russische koortraditie

Groot Omroepkoor, Benjamin Goodson, Stephan Kiefer
PÄRT uit Kanon Pokajanen: Gebet nach dem Kanon
PÄRT Pari intervallo
PÄRT The Beatitudes
SCHNITTKE Twaalf boetepsalmen

P 49

OUDE MUZIEK 4 19 MRT 14.15U

Nederlandse Bachvereniging: Der Tod Jesu

Koor en orkest van de Nederlandse Bachvereniging, Shunske Sato

GRAUN Der Tod Jesu

P 56

OPERA 4 26 MRT 13.30U

Karina Canellakis dirigeert Kát'a Kabanová

Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor, Karina Canellakis, Amanda Majeski, Katarina Dalayman, Edgaras Montvidas e.a.

JANÁČEK Kát'a Kabanová

P 25

HEDENDAAGS 3 2 APR 14.15U

Kraanerg: Xenakis' ambitieuze ballet

Klangforum Wien, Sylvain Cambreling
XENAKIS Kraanerg (NP)

P 62

RFO & FRIENDS II 5 9 APR 14.15U

De imaginaire wereldreizen van Rijnvos en Dvořák

Radio Filharmonisch Orkest, Pablo Heras-Casado, Bertrand Chamayou
RIJNVOS Amérique du Sud (WP)
FALLA Noches en los jardines de España
DVOŘÁK Negende symfonie 'Uit de nieuwe wereld'

P 43

RFO & FRIENDS I 6 23 APR 14.15U

Bruckners 'Romantische' en een eerbetoon aan Xenakis

Radio Filharmonisch Orkest, Karina Canellakis, Ralph van Raat
VERDUIN MASS (WP)
BRUCKNER Vierde symfonie

P 35

OUDE MUZIEK 5 30 APR 14.15U

Barokke virtuositeit met Julia Lezhneva

Concerto Köln, Julia Lezhneva e.a.
VIVALDI Vioolconcert in D, RV 562a 'di Amsterdam'
VIVALDI In furore giustissimae irae, RV 626
HÄNDEL/PISENDEL Triosonate in F, HWV 392
PISENDEL Vioolconcert in D
ZELENKA Hypochondrie
HASSE uit Irene: 'Un si funesto addio'
VIVALDI Concert voor twee violen in a, RV 523
HASSE uit Irene: Sinfonia & 'Che d'un bene mi privi ... Sì, di ferri mi cingete'

P 57

OPERA 5 7 MEI 13.00U

Al in de 17de eeuw toonaangevend: La finta pazza

Cappella Mediterranea, Leonardo García Alarcón, Mariana Flores, Filippo Mineccia, Gabriel Jublin, Valerio Contaldo e.a.

SACRATI La finta pazza (NP)

P 26

HEDENDAAGS 4 14 MEI 14.15U

De ijzingwekkende natuurbeelden van Hans Abrahamson

Asko|Schönberg, Brad Lubman
ABRAHAMSEN Winternacht
ABRAHAMSEN Wald
ABRAHAMSEN Schnee

P 63

GOK & FRIENDS 4 21 MEI 14.15U

Michele Mariotti dirigeert Rossini's Stabat Mater

Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor, Michele Mariotti, Albina Shagimuratova e.a.
MOZART Maurerische Trauermusik
BEETHOVEN/COOPER Tiende symfonie (eerste deel)
ROSSINI Stabat Mater

P 50

RFO & FRIENDS II 6 28 MEI 14.15U

Tweemaal Beethoven op fortepiano

Orchestra of the Age of Enlightenment, Andrés Schiff
BEETHOVEN Derde pianoconcert
HAYDN Symfonie nr. 99
BEETHOVEN Vierde pianoconcert

P 44

OPERA 6 4 JUN 14.15U

Kent Nagano en The Snow Queen

Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor, Kent Nagano, Mari Eriksmoen, Seth Carico, Helena Rasker e.a.
ABRAHAMSEN The Snow Queen (NP)

P 27

NTR ZATERDAGMATINEE

PROGRAMMERING EN PRODUCTIE NTR ZATERDAGMATINEE
PRODUCTIE Jaap Scherpenzeel, Anita Wijnen
REDACTIE/VORMGEVING PROGRAMMABOEKJES, INTERNET Onno Schoonderwoerd
RADIOREDACTIE Myrthe van Dijk
PRESENTATIE NTR ZATERDAGMATINEE, NPO RADIO 4 Hans Haffmans
EINDREDACTIE NTR RADIO 4 Carel den Hertog
MARKETING EN COMMUNICATIE Marco van Es, Vera Vos, Mary Fan Zandkamp
FINANCIËLE ADMINISTRATIE Stichting Omroep Muziek

CASTING CONSULTANT Christian Carlstedt
ARTISTIEK LEIDER Kees Vlaardingerbroek

De NTR ZaterdagMatinee is een productie van NTR, Stichting Omroep Muziek en NPO Radio 4, en wordt live uitgezonden op Radio 4. De radio-uitzendingen zijn maximaal drie maanden terug te luisteren via de website van Radio 4. Een deel van de Matinees wordt geregistreerd voor beelduitzendingen op nporadio4.nl/live en het digitale themakanaal NPO 2 Extra. Ga voor meer informatie naar zaterdagmatinee.nl en nporadio4.nl/concerten.

Het mysterie

“We ervaren in de tijd. Maar het mysterie is dat wij de tijd overstijgen”, stelt de Deen Hans Abrahamsen. Spontaniteit, fantasie en doordachte constructie komen in zijn werk samen, er is licht en donker, ruimte, winterse verstilling, maar ook verwachting.

In het fotografische werk van zijn landgenote Astrid Kruse Jensen vonden wij een prachtige tegenhanger. Haar werk is in grafisch opzicht volledig geregisseerd. Tegelijkertijd kiest zij in sommige van haar foto-reeksen voor instant-films, met al hun technische imperfecties. Polaroidcamera's worden al sinds 2008 niet meer geproduceerd, en de films zijn dus over datum geraakt. Daardoor krijgt het chemische proces een zekere onvoorspelbaarheid. In combinatie met soms lange belichtingstijden verleent dat het licht bijna textuur, een onaardse levendigheid. Blond haar van een meisje verdwijnt in het tegenlicht, vermengt zich met het interieur: een blik op een tijd die niet de onze (meer) is, aldus een omschrijving op haar website www.astridkrusejensen.com: “Kruse Jensen probeert gevoelens, emoties en indrukken in een onderwerp samen te brengen dat niet ‘hier en nu’, maar eerder ‘ooit’ – misschien – is”.

Hopelijk overstijgen we in het nieuwe Matinee-seizoen het oude ‘hier en nu’ en wordt een ongekend zwaar jaar teruggedrongen tot een ‘ooit’.

Het team van de NTR ZaterdagMatinee

Colofon

UITGAVE NPO Radio 4 / Stichting Omroep Muziek
TEKSTBIJDAGEN Willem Bruls, Joep Christenhusz, Anthony Fiumara, Paul Janssen, Bas van Putten, Siebe Riedstra, Sofie Taes
REDACTIE Onno Schoonderwoerd
FOTO'S OMSLAG EN SCHEIDINGSPAGINA'S Astrid Kruse Jensen
FOTOGRAFIE Ulf Andersen/Gettyimages, Bergh Fotografie, Marco Borggreve, Mathias Bothor, Simon van Bortel, Felix Broede, Esther de Bruijn, Martin Chiang, Paolo Ferla, Andrew Finden, Fay Fox, Claudine Grin, Chris Gloag, Jeffrey Herman, Tina Herzl, Claudia Heysel, Eduardus Lee, Dana van Leeuwen, Mats Lundqvist, Emil Matveev, Marie Mazzucco, Molina Visuals, Ivar Pel, Nadia F. Romanini, Pilvax Studios, Antoine Saito, Fernando Sancho, Victor Santiago, Gerrit Schreurs, Peter Serling, Lars Skaaning, Otto van den Toorn, Carlos Juan Villaroel, Patrick Vogel, Astrid Waller, Julia Wesely, Hans van der Woerd, Frank Zweers
VORMGEVING Norbert Croonenberg
DRUK Ten Herkel, Loosdrecht

Fotografen en andere rechthebbenden die menen aan deze uitgave aanspraken te kunnen ontlenen, wordt verzocht contact op te nemen met de uitgeefster.

© 2021 Stichting Omroep Muziek / NTR ZaterdagMatinee, Hilversum

Alle rechten voorbehouden | Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm, hetzij door druk, fotokopie, microfilm of enige andere manier, tenzij met uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgeefster.

Bestelformulier

■ series en passe-partouts
(voor losse kaarten z.o.z.)

- ▶ De passe-partouts en series omvatten alle concerten vanaf 1 januari 2022.
- ▶ Concerten vóór 1 januari 2022 kunt u apart op de achterzijde bestellen.
(Zie schema op p 73)

S.V.P. INVULLEN MET BLOKLETTERS
OF BESTEL ONLINE VIA WWW.CONCERTGEBOUW.NL/SERIES

VOORLETTERS/NAAM _____ M/V _____

STRAAT/HUISNUMMER _____

POSTCODE/WOONPLAATS _____

TELEFOON _____

E-MAIL _____

GEBOORTEDATUM _____

Bestelt de volgende series

	PASSEPARTOUT	voor 18 concerten	☒	€ 390	€	☐ ja ☐ nee*
	OPERA	4 concerten	☒	€ 211	€	☐ ja ☐ nee
	RFO & FRIENDS I	3 concerten	☒	€ 108	€	☐ ja ☐ nee
	RFO & FRIENDS II	3 concerten	☒	€ 108	€	☐ ja ☐ nee
	GOK & FRIENDS	3 concerten	☒	€ 108	€	☐ ja ☐ nee
	OUDE MUZIEK	3 concerten	☒	€ 126	€	☐ ja ☐ nee
	HEDENDAAGS	2 concerten	☒	€ 71	€	☐ ja ☐ nee

Totaal passe-partouts of series

€

* aankruisen wat van toepassing is

vervolg en machtiging op achterzijde →

Uw adresgegevens kunnen door de NTR ZaterdagMatinee worden gebruikt om u te informeren over eventuele programawijzigingen en om u op de hoogte te stellen van activiteiten en speciale aanbiedingen.

61^e SEIZOEN
31 CONCERTEN IN
HET CONCERTGEBOUW
AMSTERDAM

ZATERDAGMATINEE.NL

15

22

RADIO
FILHARMONISCH
ORKEST

GROOT
OMROEPKOOR

ntr: